De Hollandsche Molen

Vereniging tot behoud van molens in Nederland

Bestuursverslag en samengevoegde jaarrekening 2021

De Hollandsche Molen

De Hollandsche Molen

Inhoud

Bestuursverslag 2021 ... 4
1. Inleiding ... 4
2. Draagvlakverbreding ... 5
2.1 Draagvlak voor de molen zelf ... 5
2.2 Draagvlak voor de immateriële aspecten ... 8
2.3 Draagvlak voor ons werk ... 9
3. Lobby en belangenbehartiging ... 13
3.1 Instandhouding molens ... 13
3.2 Lokaal voldoende mensen met kennis en kunde ... 14
3.3 Omgeving van de molen ... 16
3.4 Sterk molennetwerk ... 16
3.5 Eigen molens ... 17
4. Molenfonds ... 20
4.1 Groot onderhoud en restauratie ... 20
4.2 Overige financiële steun ... 20
4.3 Lokaal draagvlak en werving ... 21
5. Middelen ... 22
Verantwoordingsverklaring ... 25
Samengevoegde balans per 31 december 2021 ... 31
Samengevoegde staat van baten en lasten ... 32
Kasstroomoverzicht ... 33
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling ... 35
Toelichting op de balans ... 38
1. Vaste activa ... 38
2. Voorraden ... 40
3. Vorderingen ... 40
4. Effecten ... 41
5. Liquide middelen ... 42
6. Reserves ... 42
7. Fondsen ... 44
8. Langlopende schulden ... 48
9. Kortlopende schulden ... 48
Toelichting samengevoegde staat van baten en lasten ... 51
11. Baten particulieren ... 51
12. Baten bedrijven ... 52
13. Baten van Loterijorganisaties ... 52
14. Baten van overheden ... 53
15. Baten van andere organisaties zonder winststreven ... 53
16. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten ... 54

21. Draagvlakverbreding ... 56
22. Belangenbehartiging ... 57
23. Advisering ... 57
24. Fondsen t.b.v. derden ... 58
25. Eigen molens ... 62
26. Wervingskosten ... 63
27. Kosten beheer en administratie ... 63
30. Saldo Financiële Baten en Lasten ... 64
40. Salarissen en sociale lasten ... 65
41. Pensioenlasten ... 66
42. Overige personeelskosten ... 66
43. Huisvestingskosten ... 67
44. Kantoorkosten ... 67
45. Algemene kosten ... 68
Bijlagen ... 69
A. Samenstelling bestuur en nevenfuncties ... 69
B. Samenstelling bureau ... 71
C. Samenstelling molenadviesraad en commissies ... 72
D. Overzicht van molens en bijbehorend onroerend goed ... 73
E. Effectenportefeuille per 31 december 2021 ... 74
G. Overzicht van baten uit nalatenschappen ... 76
H. Jaarplan en begroting 2022 ... 77

Bestuursverslag 2021

1. Inleiding

De COVID-19 pandemie drukte ook in 2021 een stempel op de activiteiten en gebeurtenissen in het molenveld. Zo was in het voorjaar molenbezoek nog nauwelijks mogelijk. Daarom besloot De Hollandsche Molen de 'normale' fysieke uitvoering van Nationale Molendag af te gelasten en over te gaan naar een volledig digitale editie. Dit betekende een primeur in de bijna 50-jarige geschiedenis van dit landelijke molenevenement. Digitaal was er veel te beleven. Gelukkig kon een flink aantal molens draaien, maar deze waren niet te bezoeken.
De Molenprijs werd gehouden onder aanzienlijk gunstiger corona-gesternte. De deelnemers konden in de septembermaand, in ieder geval 'de straat op' om potentiële stemmers te werven.
Het 100-jarig jubileum van de vereniging in 2023 werpt zijn schaduw al vooruit. De plannen voor dit feestjaar krijgen steeds meer vorm. Zo is de nieuwe huisstijl definitief vastgesteld, die in 2022 wordt ingevoerd. De voorzitter stapte na een noodgedwongen coronapauze van negen (!) maanden op 1 juli weer op de fiets om zijn 100-molenstoer te vervolgen.
Het Molenfonds raakt meer en meer bekend in het land. Het aantal aanvragen voor een bijdrage steeg flink. Ook het crowdfundplatform 'ontving' weer een groot aantal molens voor geldwervingsactiviteiten.
Veel aandacht kreeg het onderzoek, onder leiding van De Hollandsche Molen, naar de kwaliteit van gelaste molenroeden. Ook in 2021 werd helaas een molen getroffen door een roedebreuk en bij controles in het hele land kwamen bij verschillende molens gebreken aan het licht.
Prinses Beatrix, de beschermvrouwe van De Hollandsche Molen, zette in het verslagjaar twee molens officieel in bedrijf.
Aan het eind van het jaar belandde heel Nederland vanwege de stijgende besmettingscijfers wederom in een lockdown. Ook deze keer bracht dat met zich mee dat molens niet meer bezocht mochten worden. Het gaat er steeds meer op lijken dat ons land en dus ook de molenwereld zich zal moeten voorbereiden op een samenleving waarin corona een structurele positie inneemt.

2. Draagvlakverbreding

2.1 Draagvlak voor de molen zelf

Nationale Molendag

Nationale Molendag is een jaarlijks evenement dat grote bekendheid geniet. Het is een belangrijk moment om mensen meer bij de molen te betrekken. Nadat de editie van 2020 helaas geen doorgang kon vinden vanwege het coronavirus vond dit jaar 49ste editie plaats op 8 en 9 mei 2021. Onder het gesternte van de voortdurende coronacrisis werd deze editie omgedoopt tot de eerste digitale Nationale Molendag. Het thema sloot aan op het landelijke thema van 2021: 'Ode aan de molen'. We zoomden daarmee uit van de molen als object en legden de focus op de plek van de molen in en de verhouding met het landschap: de molen als onderdeel van het landschap dat ook per fiets of te voet te ontdekken en bewonderen valt.

Om Nationale Molendag onder een breed publiek bekend te maken, stond daags voor het betreffende weekend een advertentie op de voorpagina van De Telegraaf. Daarnaast hebben we via de online kanalen van De Telegraaf een bannercampagne gehouden. Ook op de radio was er promotie, met spotjes op regionale zenders en op 100%NL. De Nationale Molendag is ook via nieuwsbrieven van andere partijen onder de aandacht gebracht, onder meer via Fietsnetwerk.nl.

Centraal in deze digitale editie stond de landingspagina met daarop een scala aan activiteiten, zoals een Molenquiz, een Fotochallenge, video's over molenbiotoop en jonge molenaars, een 360 graden view van De Witte Watermolen in Arnhem, circa 25 molenwandelingen, een speciale uitzending over het lichten van de vang en een knutselprogramma voor kinderen. Met name de Molenquiz (ruim 1.600 deelnemers) en de Fotochallenge (ruim 5.600 stemmers) bleken succesnummers.

Al met al heeft Nationale Molendag via diverse kanalen tot miljoenen impressies geleid en zijn honderdduizenden Nederlanders in contact gekomen met De Hollandsche Molen en Nationale Molendag 2021. Tienduizenden Nederlanders hebben de website bezocht, waar tevens een paar duizend *leads* uit zijn voortgekomen. Op de sociale media was er veel betrokkenheid bij de *posts*, met een paar duizend reacties, een paar honderd opmerkingen en een paar honderd opgeslagen en gedeelde berichten.

VriendenLoterij Molenprijs

De 11de editie van de Molenprijs – voor het eerst onder de naam VriendenLoterij Molenprijs' – werd gewonnen door houtzaagmolen De Otter in Amsterdam. Tijdens de prijsuitreiking op 13 oktober nam het vrijwilligersteam onder luid gejuich de prijs van € 75.000 in ontvangst uit handen van

voorzitter Nico Papineau Salm en directeur Nicole Bakker van De Hollandsche Molen. Het bedrag wordt gebruikt om de gerestaureerde droogloodsen terug te plaatsen op het molenerf en daar een klein museum in te vestigen.

In navolging van voorgaande edities van de Molenprijs voerden in de eerste week van de stemperiode de genomineerden zelf flink campagne. Vanaf de tweede week startte ook De Hollandsche Molen een communicatiecampagne op, onder meer met een oproep aan de 16.000 volgers op de Facebook-pagina en via een speciale nieuwsbrief naar ruim 52.000 e-mailadressen. En ook de VriendenLoterij droeg haar PR-steentje bij door een mailing aan enkele tienduizenden loterijdeelnemers.
Uiteindelijk werden aan de vijf deelnemende molens in totaal 27.392 stemmen uitgebracht. De Otter had de meeste stemmen geworven (7.505), de andere vier genomineerden kregen voor iedere ontvangen stem één euro. Dat betekende voor molen De Dellen in Nieuw Scheemda € 7.027, voor Bovenmolen G in Schermerhorn € 6.110, voor Molen Johanna in Huijbergen € 3.881 en voor Koenders Möl in Braamt € 2.869 om hun projecten een stap verder te brengen.

BankGiro Loterij Molentocht – Wandeltocht lopen met molentjes

De BankGiro Loterij Molentocht is een nieuw initiatief om gedurende het gehele molenseizoen mensen een extra activiteit te bieden om molens te bezoeken. In de coronaperiode hebben we op de eerste digitale Nationale Molendag extra aandacht gegeven aan wandelingen langs molens. Wandelen was immers een van de activiteiten die wel kon, ondanks dat molens gesloten moesten blijven. Ook heeft de vereniging op haar website een pagina gemaakt waar de bezoeker op eenvoudige wijze een van de vele wandel- en fietstochten kan vinden.

Vrijwilligers

De Hollandsche Molen wil het aantal vrijwilligers in het molenveld vergroten. Naast molenaars zijn bestuurders, klusjesmensen, winkelvrijwilligers en meer nodig. Om de werving op te pakken heeft de vereniging zich aangesloten bij erfgoedvrijwilliger.nl. Deze site is opgezet door een aantal erfgoedhuizen en ontwikkelt zich tot het platform voor de erfgoedvrijwilliger.
Verder is De Hollandsche Molen in FIM verband (Federatie Instandhouding Monumenten) actief om de erfgoedvrijwilliger te ondersteunen. Dit betreft onder andere het beïnvloeden van het beleid, zodat het werven, diversifiëren en vergroten van kennis van vrijwilligers zo goed mogelijk verloopt. Hierbij sluiten we tevens aan bij het Europese verdrag van Faro.
Als laatste ondersteunt de vereniging een project van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars om in hun jubileumjaar 2022 meer molenaars te werven.

100-jarig jubileum

In 2023 bestaat De Hollandsche Molen 100 jaar. Dit wordt natuurlijk groots gevierd. Hieronder vindt u een greep uit de geplande activiteiten:

- ***Onderzoek collectie molens***

  In 2015 heeft De Hollandsche Molen de stand van zaken rond het molenbehoud in kaart gebracht in het project Molentoekomst en een doorkijk gemaakt naar de komende tien jaar. Het jubileumjaar wordt aangegrepen om terug te kijken, maar vooral ook om de uitdagingen voor de toekomst te benoemen. De strijd om het behoud van molens (lees het tegengaan van verval en sloop) is gewonnen, maar er dienen zich nieuwe uitdagingen aan: klimaatverandering, gebrek aan ruimte, energietransitie, bevolkingssamenstelling, beschikbaarheid van vrijwilligers etc.
  Het doel is nu de collectie molens in Nederland beter en diepgaander in kaart te brengen, als uitgangspunt van toekomstig beleid. Daarbij worden niet alleen de technische en historische waarde, maar bijvoorbeeld ook de esthetische, artistieke of wetenschappelijke waarde van de collectie molens geïnventariseerd. Als we de collectie in kaart hebben, kunnen deze gespiegeld worden aan de hedendaagse uitdagingen om zo het beleid te bepalen.
- ***Nico's 100 molens-toer***

  Voorzitter Nico Papineau Salm gaat in drie jaar tijd en in de aanloop naar het 100-jarig jubileum – op uitnodiging – 100 molens bezoeken. Dit doet hij per openbaar vervoer en fiets. Op deze manier start de voorzitter het jubileum alvast. Met zijn bezoek vraagt Nico Papineau Salm aandacht voor het belang van de molens en de noodzaak voor een goed molenbehoud. Hij gaat er in gesprek met molenaars, molenvrijwilligers, bestuursleden en lokale belanghebbenden, zoals de gemeente. De toer is te volgen via de website en sociale media-kanalen van De Hollandsche Molen.
- ***Jubileum-ALV***

  Medio mei 2023 vindt de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering plaats. Deze zal ditmaal op een bijzondere (molen)locatie plaatsvinden en extra feestelijk worden aangekleed. Het wordt een feestelijke dag voor onze leden en onze belangrijkste relaties. De exacte invulling wordt in de loop van 2022 duidelijk.
- ***Scheurkalender***

  Met een scheurkalender verwacht De Hollandsche Molen 'het grote publiek' te kunnen bereiken. Het is een totaal nieuw en verrassend product van de vereniging en moet bijdragen aan een toename van de naamsbekendheid van de vereniging. Door korte kernachtige teksten wordt het een informatief en toegankelijk middel voor een breed publiek. Er is ruimte voor historische feiten/anekdoten over mensen, bijzondere restauraties of andere gebeurtenissen, molenweetjes voor jong en oud, molengezegdes/spreekwoorden etc. Uiteraard biedt de kalender ook de mogelijkheid voor promotieactiviteiten, zoals leden/donateurswerving, Molenfondsbijdragen en nalatenschappen etc.
- ***Jubileumboek***

  Het jubileumboek wordt een mooi boek voor een brede cultuur- en erfgoedminnende doelgroep. Belangrijke aspecten zijn: groot formaat, gebonden, mooie kaft en een royale

verdeling foto/tekst en extra aandacht voor de kwaliteit van die foto's. Kortom: een boek voor de salontafel. Het boek zal te koop zijn in museumwinkels, molenmusea en de betere boekwinkels.

- ***Iconen***
  De Hollandsche Molen wil via mondelinge geschiedschrijving een essentieel stuk kennis en ervaringen vastleggen. Daarvoor interviewen we 20 à 30 personen die zich in de periode na 1945 op verschillende wijzen inzetten of hebben ingezet voor molens en het molenbehoud. Het gaat hierbij zowel om professionele mensen als om de mensen die zich op vrijwillige basis met molens en molenbehoud hebben beziggehouden. De iconengesprekken worden integraal zowel schriftelijk als in gesproken woord geplaatst op allemolens.nl. In het verslagjaar zijn mede door de coronasituatie slechts drie interviews afgenomen, waarvan er twee op de website zijn gezet.
- ***Predicaat 'Koninklijk'***
  Voor De Hollandsche Molen en het gehele molenveld zou het een eer zijn het predicaat Koninklijk te mogen voeren. We gaan dan ook aan de slag om het predicaat te verkrijgen. Als vereniging nemen we een zeer belangrijke plaats in in ons vakgebied, zijn we van landelijke betekenis en bestaan we honderd jaar. Daarmee voldoen we aan een aantal belangrijke randvoorwaarden.

De hoofddoelstelling van het jubileum is om aan het eind van 2023 100.000 Molenvrienden te vergaren. Dat zijn personen en organisaties die hun contactgegevens bij ons hebben achtergelaten. Om dat doel te halen, is het van belang een grote communicatiecampagne op te zetten. We richten ons daarbij op de bestaande achterban, het netwerk van organisaties om ons heen en het brede publiek. Ter voorbereiding daarop werd in het verslagjaar de positionering van De Hollandsche Molen tegen het licht gehouden (zie 2.3).

2.2 Draagvlak voor de immateriële aspecten

Ieder kind naar de molen

Dit project liep tot eind 2020 en was erop gericht om ieder kind in de basisschoolleeftijd minimaal één keer in de schoolperiode een molen te laten bezoeken en meer te weten te komen van de geschiedenis van molens en hoe ze werken. In 2021 hebben we het project financieel afgerond en zijn we gaan nadenken over een vervolg. Voor het project wordt nu gezocht naar nieuwe financiering. Ondertussen brengen we het aanbod van educatief materiaal via vakbladen voor het basisonderwijs voortdurend onder de aandacht. Daarbij attenderen we ook op de mogelijkheden om een molenbezoek gefinancierd te krijgen vanuit het Moleneducatiefonds.

Allemolens.nl

Een molen is meer dan een fysiek object. Een molen staat bol van verhalen, is een wonder van

techniek, is onderdeel van onze geschiedenis en het werktuig is nodig voor het behoud van ambachten zoals de molenaar maar ook de rietdekker, touwslager, etc.
Samen met de Stichting Molendocumentatie wordt gewerkt om de website allemolens.nl aantrekkelijker te maken voor de bezoeker. Enkele wijzigingen worden eind 2021 of begin 2022 doorgevoerd.
Het aantal bezoekers per maand van allemolens.nl is gestegen van zo'n 1.800 naar 2.400 bezoekers.

Eind 2021 zijn op allemolens.nl zes interviews met molen-iconen te lezen en beluisteren. Dit is minder dan de beoogde 10. Het aantal is vanwege personeelstekort en coronabeperkingen niet gehaald.
Verder krijgen de plannen op de verschillende molendatabases samen te voegen steeds meer gestalte. Zodra de benodigde financiering rond is, kan dit worden gerealiseerd.

Immaterieel erfgoed UNESCO

In 2017 is het molenaarsambacht toegelaten tot de Representatieve Lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid bij UNESCO. We werken hierin samen met de Gildes, de RCE, OC&W en KIEN. Gezamenlijk geven we uitvoering aan het actieplan wat aan UNESCO is toegezegd. Ook willen we het internationale netwerk verder vormgeven. Dit heeft in het verslagjaar geleid tot drie online conferenties (zie network.molens.nl) en het versterken van de stuurgroep door uitbreiding met vertegenwoordigers uit Duitsland, Verenigd Koninkrijk en Zimbabwe. Ook wordt gewerkt aan een plan om een kennisplatform op te zetten. De vereniging hoopt in 2022 de financiering te hebben gevonden om dit te realiseren.

Herdruk boek Stokhuyzen

In 2021 is er hard gewerkt om het boek Molens, de nieuwe Stokhuyzen, het basiswerk voor vele molenliefhebbers, inhoudelijk en qua vormgeving op te frissen en onder een nieuwe titel opnieuw uit te geven. Mede doordat een belangrijke vrijwilliger door omstandigheden genoodzaakt was zijn werk neer te leggen, heeft dit project vertraging opgelopen. Het boek wordt nu in mei 2022 gepresenteerd.

2.3 Draagvlak voor ons werk

Nieuwe profilering

De Hollandsche Molen is een van de vele goede doelen in ons land. Willen we ons onderscheiden, dan is een duidelijke visie op de merkstrategie nodig. Momenteel voert de vereniging verschillende merken en beeldmerken. De Hollandsche Molen kiest er nu voor om zwaarder in te zetten op één stijl die voor alle beoogde doelgroepen herkenbaar is. Zodoende kan ook een duidelijker verband

worden gelegd tussen de verschillende activiteiten en het merk 'De Hollandsche Molen'. Dit vereist een aanpassing van de huisstijl zodanig dat er één herkenbare *look & feel* ontstaat.

Als eerste stap op weg naar een nieuwe huisstijl zijn enkele kernwaarden vastgesteld, te weten:

- Deskundig – Wij zijn ervaren deskundigen die vraagstukken signaleren en agenderen en ernaar streven om deze constructief op te lossen;
- Veelzijdig – Wij vervullen verschillende rollen om de positie van de molen in de samenleving te versterken. Wij zijn vooruitstrevend en kijken verder dan de waan van de dag;
- Uitnodigend – Wij staan open voor ideeën en reflectie van binnen en buiten het werkveld en maken hierbij actief gebruik van ons netwerk. Wij zijn gastvrij, laagdrempelig en toegankelijk;
- Toegewijd – Wij zijn bevlogen en betrokken bij iedereen die molens aan het hart gaat. Wij werken vol passie aan de missie van de organisatie;
- Respectvol – Wij hebben oog voor verleden, heden en toekomst van molens en het ambacht van molenaar.

In 2022 wordt de huisstijl stap voor stap op alle communicatiemiddelen toegepast.

Blad Molens

Het blad Molens is zoals gebruikelijk in het verslagjaar drie maal verschenen. In het voorjaar werd Luuk van Term, als hoofd Communicatie en Fondsenwerving voorzitterschap van de redactie.
De redactie heeft overleg gehad met de redactie van het blad Molenwereld over een vorm van samenwerking tussen deze twee landelijke molenbladen. Afgesproken is om deze te beginnen met het uitwisselen van de onderwerpen die in de beide edities aan de orde komen.

Giften

De Hollandsche Molen kan haar werk niet doen zonder de steun van particulieren. Die steun kent verschillende vormen: lidmaatschappen, donaties, periodieke schenkingen, nalatenschappen en fondsen op naam.

Leden en donateurs

Per 31 december 2020 telde de vereniging 3.221 leden (waaronder 279 lid-eigenaren en 72 abonnees). Gedurende 2020 hebben zich 54 personen afgemeld met ingang van 2021, waarmee het ledental per 1 januari 2021 op 3.167 kwam.
In het verslagjaar meldden zich 159 nieuwe leden en abonnees aan. 145 leden werden uit het bestand verwijderd vanwege afmelding of wanbetaling. De meest genoemde reden van afmelden was het overlijden van het lid. Per 31 december 2021 bedroeg het aantal leden 3.181.

Het aantal donateurs vertoont wederom een forse stijging, mede door giften aan de crowdfund acties van het Molenfonds. In het verslagjaar groeide het aantal van 1.970 naar 3.031 donateurs. Het aantal personen en organisaties dat zich aangemeld heeft voor de Publieksnieuwsbrief is 54.173. Voor de Kader Nieuwsbrief hebben zich 656 personen en organisaties aangemeld.

Wervingsacties

Ieder jaar vraagt De Hollandsche Molen haar leden en donateurs om steun voor specifieke projecten. Zo werd dit jaar in mei extra geld gevraagd voor het Molenfonds, in augustus voor De Roos in Delft en in november voor De Speelman in Rotterdam. Dat leverde in totaal € 29.174,57 op dat rechtstreeks ten goede komt aan de betreffende molens.

Acceptgiro

Eind dit jaar werd bekend dat medio 2023 de acceptgiro gaat verdwijnen. Omdat circa 41% van de leden en donateurs via een acceptgiro geld overmaakt, is De Hollandsche Molen begonnen met het stimuleren van andere mogelijkheden. Denk aan automatische incasso, periodieke schenkingen en het gebruik van een QR-code om online te geven.

Nalatenschappen & legaten

De Hollandsche Molen ontvangt geregeld nalatenschappen en legaten. In 2021 waren dat er twee respectievelijk drie. Dit jaar nam de vereniging – als een van tien goede doelen in Nederland – ook deel aan de eerste editie van de Gratis Testament Maand. In mei konden mensen gratis hun testament laten opmaken of aanpassen bij notarissen in Nijmegen en Groningen en er – al dan niet – voor kiezen een goed doel te begunstigen. Voor De Hollandsche Molen was deelname vooral bedoeld om samen met andere goede doelen op een professionele en gestructureerde manier ervaring op te doen met een nalatenschapscampagne.

Periodieke schenkingen & fondsen op naam

Particulieren kunnen ook op een meer structurele manier aan De Hollandsche Molen schenken, namelijk in de vorm van een fonds op naam of een periodieke schenking. Afgelopen jaar nam het aantal periodieke schenkers toe met zeven, waarmee het totaal voor 2021 op 34 periodieke schenkers komt. Er werden geen nieuwe fondsen op naam ingesteld.

Publiciteit

Gratis publiciteit voor De Hollandsche Molen, molens of het Molenfonds blijft belangrijk. Dit gebeurde in het verslagjaar hoofdzakelijk via persberichten in combinatie met de inzet van sociale media. In het verslagjaar besteedden met name regionale media aandacht aan de eerste Nationale Molendag en de Molenprijs. De uitreiking van het Getuigschrift Vrijwillige Molenaar aan de 100ste geslaagde watermolenaar bij de Genneper watermolen in Eindhoven werd opgepikt door de

Brabantse media. Verder kwam de vereniging in de regionale publiciteit bij de uitreiking van een koninklijke onderscheiding aan Ton Maas, secretaris en examinator van de examencommissie, en de overhandiging van de A.J. de Koning Penning aan Wim Bos, scheidend voorzitter van de Rijnlandse Molenstichting.

In het blad Monumentaal heeft een door de vereniging gemaakt artikel gestaan over de betekenis van de molenbiotoop, nu en in de toekomst.

Het verspreiden van stopperadvertenties over het Molenfonds heeft geleid tot meerdere plaatsingen in diverse bladen en tijdschriften.

Vanwege het vertrek van de marketingmedeweker is het niet gelukt actief in contact te komen met redacties van erfgoedbladen en bladen van landschapsbeheerstichtingen om langs deze weg het Molenfonds en het werk van de vereniging bekender te maken bij het publiek.

3. Lobby en belangenbehartiging

3.1 Instandhouding molens

Financiën en organisatie

Als vereniging zetten we ons in voor de instandhouding van alle bestaande wind- en watermolens in Nederland. Zo hebben we via de FIM (Federatie Instandhouding Monumenten) en als vereniging gelobbyd voor een verhoging van het plafond in de SIM (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten) naar € 70.000 per zes jaar. In het verslagjaar is namelijk de SIM geëvalueerd en dit was een goed moment om een verhoging in te brengen aangezien deze onderhoudsregeling nimmer is geïndexeerd. Helaas zijn we nog niet succesvol.
Ook is gelobbyd om vanaf 2022 structureel 2,5 miljoen euro per jaar beschikbaar te hebben voor groot onderhoud in heel Nederland uit de budgetten van het Molenfonds, provinciale subsidies, fondsen etc. Hiertoe is onder andere een brief gestuurd aan de Kamercommissie, voorafgaand aan de behandeling van de cultuurbegroting. Ook hier is op moment van schrijven nog geen direct resultaat te melden.
Bij diverse provincies zijn gesprekken gevoerd voor een betere subsidie voor molenrestauraties. Hoewel we een luisterend oor vonden en regelingen soms daadwerkelijk zijn aangepast, heeft het niet geleid tot een toename in de toekenningen van molenaanvragen voor subsidie.
De plannen voor het herinvoeren van de draaipremie (of een deel daarvan) en deze te (laten) verdelen via het Molenfonds zijn niet opgepakt. De benodigde capaciteit in de werkorganisatie ontbrak.
Er zijn twee bouwhistorische onderzoeken door De Hollandsche Molen geïnitieerd en gefinancierd in plaats van de beoogde vijf, dit omdat de ingediende plannen zich hier verder niet voor leenden.
Ons doel om een eigen budget van minimaal € 25.000 te realiseren om onderzoek te doen naar nieuwe aspecten ten behoeve van de instandhouding van molens is ingevuld. Er is capaciteit vrijgemaakt voor het roeden-onderzoek en de eerste stappen zijn gezet voor een onderzoek naar de collectie molens in Nederland.

Roeden

In de afgelopen jaren is regelmatig gebleken dat er geen goed zicht is op de staat van de gelaste molenroeden in Nederland. Ondanks dat de wijze van inspectie en onderhoud de laatste jaren een meer gestructureerd karakter krijgt, komen roedebreuken nog met enige regelmaat voor. Daarnaast worden er ook veel scheuren in laswerk of andere gebreken aangetroffen. Deze gebreken zijn van invloed op de constructieve sterkte van de roeden. In 2021 is de vereniging begonnen aan een onderzoek om het probleem te inventariseren en te komen tot een eenduidige inspectiemethode. De resultaten van het onderzoek worden naar verwachting in maart 2022 gepresenteerd.

Advieswerk

De Hollandsche Molen is een kennisinstituut op het gebied van landelijk beleid inzake molens (instandhouding, veiligheid, biotoop, etc.). Over dit beleid wordt structureel gecommuniceerd met belanghebbenden. Zo zijn er in 2021 negen kader nieuwsbrieven verstuurd aan het molenveld. Ook wordt de vereniging bijna dagelijks gebeld met vragen over instandhouding, eigendomsconstructies, etc. Onze activiteiten ten aanzien van veiligheid op molens zijn benoemd bij de paragraaf Veiligheid.

3.2 Lokaal voldoende mensen met kennis en kunde

Veiligheid

De werkgroep werkt in opdracht van de vier samenwerkende partijen, Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde, het Gild Fryske Mounders en De Hollandsche Molen. De taken worden opgedragen vanuit het voorzittersoverleg, hierbij is veelal sprake van een wisselwerking.
De Werkgroep Veiligheid is in 2021 verschillende keren digitaal bijeengekomen. De nadruk lag op een verbeteringsslag van de RI&E (Risico Inventarisatie & Evaluatie). Een wens is deze onder te brengen in een online omgeving om zo het gebruiksgemak te vergroten. Op die manier wordt het mogelijk om onder andere de veiligheidsvraagstukken meer toe te spitsen op het type en functie van de molen. Om dit te bereiken is een idee uitgewerkt en zijn hiervoor een plan en een offerte opgesteld. Om dit te verwezenlijken werd eind 2021 begonnen met het bijeenbrengen van gelden.

Op basis van gebeurtenissen op en rond molens wordt een lijst bijgehouden om, wanneer de RI&E wordt herzien, deze zaken toe te voegen. Op deze manier kunnen praktijkgerichte verbeteringen worden doorgevoerd.

Tot een concrete uitwerking van de aanpak om tot een groter veiligheidsbewustzijn bij molenaars te komen is het in het verslagjaar niet gekomen. Dit omdat fysieke bijeenkomsten van de werkgroep in verband met de coronasituatie niet mogelijk waren. De werkgroep hecht veel waarde aan de fysieke veiligheid op molens. Daar is de laatste jaren veel aandacht aan besteed. Maar omdat een molen nooit helemaal veilig zal zijn conform de huidige regelgeving is het werken aan bewustzijn op dit vlak extra belangrijk.

In 2021 heeft de werkgroep gezocht naar een nieuwe veiligheidskundige. Hiervoor is een kandidaat in beeld. Het aanvullen van de werkgroep is met het oog op de aankomende validering van de RI&E welkom daar de huidige leden sterk verbonden zijn met de ontwikkeling van dit instrument. Met een versterking wordt voorzien in de benodigde zelfreflectie.

Het Ondersteuningsteam heeft verder inhoud gekregen. De presentatie van dit team op Molencontactdag ging vanwege de coronasituatie niet door. Het team is er op gericht om op verzoek van een moleneigenaar deze bij te staan in geval van calamiteiten. Het team helpt eigenaren dan bij het zoeken naar de juiste experts.

URL Gebouweninspecties

Door Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) wordt gewerkt aan de uitvoeringsrichtlijnen van verschillende specialisaties in de monumentensector. Momenteel wordt gewerkt aan de herziening van de beoordelingsrichtlijn van de erkenning molenmaker. De Hollandsche Molen is daarbij betrokken als deskundige in de begeleidingscommissie.

Verzekeren van molens

De Hollandsche Molen heeft in het verleden deze problematiek in kaart gebracht via de werkgroep verzekeren. Op molens.nl staat hierover informatie. Na bestudering lijkt de informatie nog actueel en behoeft deze op dit moment geen aanpassing. Wel wil De Hollandsche Molen middels een *factsheet* alle vormen van verzekeren voor eigenaren beter inzichtelijk maken. Omdat in 2022 een nieuwe website wordt gebouwd, is dit tot nader order uitgesteld. Wel is met de Gildes afgesproken een speciale bijeenkomst met de voorzitters te organiseren om alle aspecten van verzekeren door te nemen. Omdat de Molencontactdag niet is doorgegaan, heeft een overleg met het veld over brandbestrijding en –preventie niet plaatsgevonden.

Examens vrijwillige molenaars

De examencommissie van De Hollandsche Molen neemt de examens af van de vrijwillige molenaars die hun opleiding bij Het Gilde van Vrijwillige Molenaars hebben gevolgd. In het verslagjaar zijn 85 molenaars geëxamineerd en zijn 82 molenaars geslaagd, waarvan 79 voor de windmolen en 3 voor de watermolen. Het slagingspercentage is 96,5 %.

De Hollandsche Molen heeft de wijze van examinering geëvalueerd. Dit heeft ertoe geleid dat de examens voor vrijwillig molenaar met ingang van 2022 plaatsvinden in vier periodes, te weten in maart, juni, september en december. Twee maal per jaar komt de examencommissie bij elkaar o.a. om de afgenomen examens te evalueren, de komende examens voor te bereiden en allerlei zaken rondom het examineren te bespreken en te regelen.

3.3 Omgeving van de molen

Molenbiotoop

De inrichting van de omgeving van molens krijgt kwantitatief en kwalitatief als gevolg van de nieuwe Omgevingswet een sterker accent. De Hollandsche Molen vindt het biotoop werk van groot belang en we werken aan een sterk netwerk op dit thema en communicatie met de mensen in het veld.
De Hollandsche Molen kiest nadrukkelijk voor de rol als belangenbehartiger en minder voor die van adviseur. In het blad Molens is in een aantal artikelen aandacht gegeven aan thema's die spelen ten aanzien van de molenbiotoop. In het blad Monumentaal heeft van onze hand een opiniestuk gestaan met de titel "Heeft de molenbiotoop zijn beste tijd gehad of toch niet?" In de kader nieuwsbrief is aandacht geweest voor de ontwikkeling van de Omgevingswet.
In de ambitie om de biotoopformule verder door te ontwikkelen zijn eerste stappen gezet door met experts te praten. Een onderzoeksvoorstel moet nog worden gemaakt, evenals een financieringsplan.
In het verslagjaar zijn er ruim veertig planbeoordelingen gedaan waarvan meer dan tien betaalde.
Voor deze laatste categorie werden soms externe adviseurs ingeschakeld.
Molenbiotoopinventarisaties hebben niet plaatsgevonden, mede door het gebrek aan capaciteit.
De Hollandsche Molen werkt aan een actief provinciaal netwerk, waarin adviseurs en consulenten de biotoopvragen (in die provincie) kunnen oppakken. Zo ondersteunt De Hollandsche Molen provinciale organisaties om een eigen consulent aan te stellen. Bijeenkomsten met deze consulenten staan gepland voor 2022. Dan richt de vereniging zich ook op een grotere zichtbaarheid in het molenveld met bijvoorbeeld *best practices*. Ook wil de vereniging het volgend jaar (mogelijk in samenwerking met andere erfgoed organisaties) het land intrekken om molenorganisaties verder in te wijden in de Omgevingswet.

3.4 Sterk molennetwerk

Vormgeven netwerkorganisatie

De Hollandsche Molen wil een sterk, levendig en kundig molennetwerk. Daartoe zijn in 2020 negen bouwstenen geformuleerd. Enkele bouwstenen zijn opgenomen in de lopende activiteiten, andere zijn in ontwikkeling. Allereerst richt de vereniging zich op een vruchtbare samenwerking met het molenveld. Dit doet zij middels de Molenadviesraad die het bestuur adviseert, het stimuleren en waar gewenst faciliteren van het aanstellen van provinciale consulenten of andere provinciale vormen van belangenbehartiging en zichtbaar te zijn in het land door lokale, regionale en provinciale bijeenkomsten te bezoeken. Online meningspeilingen hebben nog niet op grote schaal plaats gevonden.

Wat betreft de kennisoverdracht werkt de vereniging aan meerdere vormen, zoals een kennisplatform of consulenten netwerk. Een serie bijeenkomsten over de nieuwe Omgevingswet is eveneens in voorbereiding. De uitwerking van deze plannen krijgt het volgend jaar zijn beslag.
Met de jongeren is regelmatig overleg geweest op welke manier meer jongeren enthousiast kunnen worden gemaakt voor de molen. Omdat de vereniging graag ziet dat de plannen van, voor en door jongeren worden gemaakt, stimuleert zij met name onderlinge contacten die inmiddels hebben geleid tot een aantal plannen. Een daarvan is een wervingsfilm voor jongeren op de molen.

3.5 Eigen molens

De molens die in het bezit zijn van De Hollandsche Molen maalden ook in 2021 veel. Verschillende molens waren meerdere keren per week draaiende te aanschouwen. We zijn onze molenaars daarvoor veel dank verschuldigd.
Alle zeven molens ontvangen de SIM-subsidie van Rijkswege, die met provinciale of gemeentelijke bijdragen wordt aangevuld. In sommige molens is een succesvol maalbedrijf gevestigd, bij andere ontvangt De Hollandsche Molen inkomsten uit huur.

Voor molen **Nooit Gedacht in Warnsveld** stond onderhoudswerk op het programma dat door drukte bij de molenmaker nog niet geheel is uitgevoerd. Vanuit de inkomsten uit het maalbedrijf werd o.a. een nieuwe stofzuiger aangeschaft zodat de hygiëne bij het malen goed op peil blijft.

Molen **De Jager in Oud-Vossemeer** werd geschilderd. Binnen en buiten werd klein timmerwerk verricht. De molen bevindt zich in een heel goede staat van onderhoud. In het verslagjaar vonden verkennende gesprekken plaats om tot een aanbouw onder de stelling van de molen te komen, waarin een sanitaire voorziening kan worden geplaatst. Enige uitbreiding op de plek waar vroeger een machinekamer stond, lijkt een welkome aanvulling. In de tweede helft van 2021 was de molen onderdeel van een ambachtelijk maalbedrijf.

Bij **De Speelman in Rotterdam-Overschie** waren al wat langer twijfels over de staat van de roeden. Reden om een inspectie uit te voeren. Behalve aantasting door corrosie werd ook scheurvorming geconstateerd in de beide roeden. Deze ontdekking was aanleiding om de molen stil te zetten en een herstelplan in te dienen. Hieraan werd het al oudere idee om een goot aan te brengen rondom de stenen molenromp om hemelwater sneller af te voeren, toegevoegd. In december honoreerde de Provincie onze aanvraag, waarna verdere fondsenwerving werd gestart. ‘Behoud van Molen De Speelman’, de exploitatiestichting van de molen, deed daarbij een aanzienlijke bijdrage uit de opbrengsten van het meelmalen. Regulier onderhoud vond doorgang.

Voor molen **Rijn en Lek in Wijk bij Duurstede** werd een herstelplan gemaakt voor het gaande werk. Hiervoor werd een aanvraag gedaan bij de Provincie Utrecht. Dit plan is nog niet beschikt, maar kan hopelijk volgend jaar worden uitgevoerd. De exploitatie van het maalbedrijf is tegenwoordig bij De Hollandsche Molen ondergebracht. Het lukte niet de vriendenstichting in Wijk te continueren. Het rechtstreekse contact verloopt prima. Verschillende zaken, waaronder het vervangen van het ANWB-informatiebord, zijn uit de inkomsten van het maalbedrijf betaald.

Bij de **Molen van de Zuidpolder in Edam** herstelde de molenmaker de lagering van de vijzel. Het schilderwerk houdt de molenaar goed bij. Plannen voor het herstel van de bouwvallige schuurtjes en een meer historisch verantwoorde aankleding van het molenerf worden uitgewerkt.

De Braakmolen

Ronduit zorgelijk is de situatie bij de Braakmolen in Goor. De onderhoudstoestand loopt heel ver achter. Voor de molen is reeds een groot restauratieplan gemaakt dat onder andere voorziet in het vervangen van het wiekenkruis en het rietdek en timmerwerk aan de staart en de stelling. Een totaal project van 3,5 ton. De Hollandsche Molen ondernam in het verslagjaar verschillende pogingen om o.a. via de Provincie Overijssel dit project op gang te helpen. Helaas zonder succes. Verschillende molens in deze provincie raken op die manier op achter in het onderhoud. Komende tijd wordt geprobeerd deze situatie te verbeteren.
Bewondering is er voor de molenaars die ondanks alles de molen toch geregeld in werking stellen, een situatie die De Hollandsche Molen - zolang dat veilig is - wil continueren.

Molen De Roos

Voor een verbetering van het maalbedrijf in molen De Roos is dit jaar een mengketel geplaatst en is een transportvijzel aangelegd om het tarwe richting de stenen te vervoeren. De maalploeg, die bijna geheel uit vrijwilligers bestaat, maalt ruim 1.000 kg in de week hetgeen voor verschillende vrijwilligers fysiek zwaar werd. Om hen te ontlasten is deze investering gedaan. De kosten werden voor het grootste deel gedragen door de Stichting Delftse molen De Roos die ook een maalloon voor geleverd meel ontvangt.

In het verslagjaar werd begonnen aan de renovatie van de woning. De woonbestemming verdwijnt. kamers worden geschikt gemaakt voor diverse soorten kleine bijeenkomsten. Bij demontagewerkzaamheden kwam een slaghei tevoorschijn die zeer waarschijnlijk afkomstig is van de naastgelegen – inmiddels verdwenen - oliemolen De Otter.

Er werd met succes een fondsenwervingsactie op touw gezet om een tweede koppel stenen maalvaardig te herstellen. Het gaat hierbij om twee blauwe stenen die bij de aanleg van de spoortunnel werden ontdekt. Eind 2021 werd opdracht gegeven voor het vervangen van een deel van het stellingdek en het plaatsen van de blauwe stenen.

Verzelfstandiging

De Hollandsche Molen wil het aantal molens in eigendom verminderen. In het verslagjaar zijn de eerste stappen gezet om organisaties te vinden die onze molens met zorg en liefde kunnen onderhouden.

4. Molenfonds

De Hollandsche Molen zet zich samen met het molenveld in voor een volledige financiële en duurzame dekking voor het in stand houden van molens. Hiervoor is het Molenfonds opgezet. We werven bij particulieren, bedrijven, fondsen en overheden om de noodzakelijke activiteiten te financieren.
Zo creëren we een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de molens in stand te houden, molenvrijwilligers, eigenaren, publiek en andere belanghebbenden.

4.1 Groot onderhoud en restauratie

Voor groot onderhoud en restauratie is het Molenfonds dé (co-)financier. De Tussenevaluatie Molenfonds is afgerond en de conclusies waren positief. De evaluatie is ingezet als basis voor de lobby voor een vervolg. De nieuwe meerjaren aanvraag voor het Molenfonds is vanwege de demissionaire staat van het kabinet nog niet bij het ministerie van OC&W ingediend. Wel zijn er contacten gelegd. Specifieke aandacht is er voor de vervanging van roeden en de extra kosten, die deze operatie waarschijnlijk met zich mee gaat brengen. Om een succesvolle lobby te kunnen doen, wil de vereniging eerst het roeden-onderzoek afronden.
In het verslagjaar is de BankGiro Loterij omgezet in de VriendenLoterij. De contacten zijn constructief. Dit geldt ook voor de banden met de Gravin van Bylandtstichting. Beide partijen willen hun bijdragen continueren.
In het verslagjaar zijn vier molentafels gehouden om samen met eigenaren en adviseurs aanvragen bij het Molenfonds te bespreken.
Een overzicht van alle toekenningen is opgenomen in de jaarrekening (zie de tabel bij 24. Fondsen tbv derden).

4.2 Overige financiële steun

Voor financiële steun op het gebied van educatie, jongeren en meer (zoals duurzaamheid, toegankelijkheid, exclusiviteit, rompen en interieurs) biedt het Molenfonds voldoende middelen. De doelstelling om het beschikbare budget voor dit deel van het Molenfonds met minimaal € 25.000 uit te breiden is niet gelukt. Wel heeft De Hollandsche Molen gewerkt aan een visie op welke nieuwe fondsen we willen ontwikkelen binnen het Molenfonds en met welke prioritering en omvang.
Wederom is vanuit het Molenfonds de Molenprijs van € 75.000,- uitgekeerd voor de hoofdprijs en € 30.000,- voor de rest.

Verder heeft De Hollandsche Molen regelmatig aandacht geschonken aan bijvoorbeeld het Educatiefonds en het Jongerenfonds via de kader nieuwsbrief, bezoeken aan provinciale bijeenkomsten (o.a. Noord-Brabant), advertenties in molenbladen en via één op één contacten.

4.3 Lokaal draagvlak en werving

Werven molenvrienden

In 2023 bestaat De Hollandsche Molen 100 jaar. In dat kader hebben we de ambitie geformuleerd om aan het eind van het jubileumjaar100.000 Molenvrienden te hebben. Een Molenvriend is iemand waarvan we de contactgegevens hebben en met wie we een duurzame (communicatie)relatie hebben. Daarnaast bouwen we aan een 'community' via verschillende sociale media. Per 31 december 2021 zijn dit de cijfers:

Doelgroep/medium	Stand van zaken
Leden	3.054
Periodieke schenkers	34
Donateurs	3.031
Abonnees	93
Lezers publieksnieuwsbrief	54.173
Lezers kader nieuwsbrief	656
Bezoekers molens.nl	148.797
Bezoekers molenfonds.nl	14.736
Facebook	16.458
Twitter	3.629
Instagram	1.780
YouTube	678
LinkedIn	451

5. Middelen

Organisatie

Algemene Ledenvergadering

Evenals vorig jaar vond de ledenvergadering online plaats. Het jaarplan en de begroting werden goedgekeurd en er werd décharge verleend aan het bestuur voor het gevoerde beleid middels een akkoord op de jaarrekening. De jaarlijkse column werd deze keer uitgesproken door Harm-Ydo Hilberdink, molenaar van de Krijtmolen d'Admiraal in Amsterdam. Hij had een reflectie op de corona periode vanuit molenaarsperspectief. Karel Loeff van Erfgoedvereniging Heemschut zette onze vereniging een spiegel voor met de vraag 'Moet De Hollandsche Molen actiematiger werken?' Deze vraag heeft de vereniging opgepakt door dit punt met de Molenadviesraad te bespreken.

Molenadviesraad

De Molenadviesraad vergaderde in het verslagjaar twee maal. De eerste bijeenkomst werd online en de tweede fysiek gehouden. Onderwerpen zoals de evaluatie van de SIM en de tussenevaluatie van het Molenfonds kwamen aan de orde. De discussie over de vraag of De Hollandsche Molen actiematiger mag zijn, resulteerde in een positief antwoord. Natuurlijk mocht dit niet ten koste gaan van onze goede reputatie als overlegpartij maar de algemene teneur was dat de vereniging vraagstukken soms offensiever mag benaderen.

Bestuur

Het bestuur kwam in 2021 negen maal bijeen. Een belangrijk onderwerp was de manier waarop het bestuur zijn rol wil vervullen en de wijze van *governance*. Voor het bestuur staat het vast dat De Hollandsche Molen een vereniging blijft. Eind van het verslagjaar werd besloten toe te werken naar een raad van toezicht model. In het volgende jaar wordt dit doorgevoerd waarmee ook de eisen van de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen in de statuten worden verwerkt.
Het bestuur van de stichting FAOM heeft besloten dat het de samenwerking met De Hollandsche Molen verder wil brengen. Gedacht wordt aan een fusie met de vereniging. Hiervoor zal stichting FAOM eerst worden omgezet tot een vereniging waarna een fusie met vereniging De Hollandsche Molen kan plaatsvinden en de stichting opgaat in de vereniging De Hollandsche Molen.
Het bestuur van De Hollandsche Molen is begin 2021 uitgebreid met drie mensen en bestaat momenteel uit acht leden. Het bestuur van de stichting FAOM bestaat uit vijf leden.
In het verslag jaar waren verschillende bestuursleden en de directeur aanwezig bij vele molenopeningen in het land. Hieronder een overzicht.

Wie	Datum	Gebeurtenis	Plaats
N. Salm/D. Go-Feij	16 juli	Opening Voorste Molen	Hellouw
N. Salm/N. Bakker	3 sept.	Opening De Lelie	Puttershoek
N. Salm/N. Bakker	4 sept.	Opening De Vlijt (Molen van Wassens) verricht door prinses Beatrix	Zuidwolde (Dr)
J. Zwerver/ N. Bakker	10 sept.	Opening Westerse Molen / motorhuis molen Windlust	Nieuw Scheemda / Overschild
N. Salm	10 sept.	Heropening Krijtmolen d'Admiraal	Amsterdam
N. Bakker	11 sept.	Opening Lonneker Molen / De Rooie Wip	Lonneker/ Hazerswoude-dorp
N. Bakker	12 sept.	Opening Wissink's Möl	Usselo
N. Salm/N. Bakker	17 sept.	Opening De Lastdrager	Hoogwoud
N. Bakker	19 sept.	Opening De Vlijt	Marle
N. Bakker	24 sept.	Opening Molen Arkens	Franeker
N. Salm/ N. Bakker		Opening Bovenmolen, viergang Aarlanderveen verricht door prinses Beatrix	Aarlanderveen
N. Bakker	2 okt.	Opening Kyck over den Dyck	Dordrecht
N. Bakker	8 okt.	Opening Middelste Molen	Cabauw

100-molens toer

Na een onderbreking van maar liefst negen maanden hervatte de voorzitter op 1 juli zijn 100-molens toer door Nederland. Hij doet deze toer in aanloop naar het jubileum van de vereniging in 2023. In het verslagjaar bezocht hij 24 molens, waarmee het totaal komt op 35 molenbezoeken. Het aantal uitnodigingen nadert inmiddels de 100. In onderstaand overzicht zijn de molens vermeld die de voorzitter in 2021 op uitnodiging heeft bezocht. Helaas moest hij aan het eind van het verslagjaar zijn serie wederom onderbreken vanwege een nieuwe lockdown.

Datum	Plaats	Molen
1 juli	Rijnsaterwoude (Z-H)	Geestmolen
13 juli	Warmond (Z-H)	Broekdijkmolen
24 juli	Vreeland (UT)	Hoekermolen
26 juli	Schermerhorn (N-H)	Bovenmolen G
4 augustus	Nieuwe Tonge (Z-H)	D'Oranjeboom
	Landsmeer (N-H)	Twiskemolen
12 augustus	Westbroek (UT)	De Kraai
14 augustus	Ermelo (GLD)	De Koe
	Putten (GLD)	't Hert
17 augustus	Cadzand (ZL)	Nooitgedacht
14 september	Nijeveen (DR)	De Sterrenberg
29 september	Noordeloos	De Stijve Molen
5 oktober	Zuilichem (GLD)	De Hoop
6 oktober	Dalfsen (OV)	Westermolen
	Nieuwleusen (OV)	Molen van Massier
19 oktober	Rijpwetering (Z-H)	Moppemolen
20 oktober	Oosterland (ZL)	Oosterlandse Molen
23 oktober	Maasbracht (LB)	Leonardusmolen
26 oktober	Nieuwerkerk aan den IJssel (Z-H)	Windlust

27 oktober	Sint Jansklooster (OV)	De Monnikenmolen
3 november	Haarlem (N-H)	De Adriaan
6 november	Bleskensgraaf (Z-H)	De Vriendschap
18 november	Loenen aan de Vecht (UT)	Loenderveense Molen
1 december	Zoetermeer (Z-H)	De Hoop

CRM

Het CRM is de kern van ons relatiemanagement. In 2021 is de extra *tool* Click Dimensions verder ingevuld waarmee onze nieuwsbrieven worden verstuurd. Het is zo eenvoudiger om aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming te voldoen. Ook inschrijfformulieren op de website zijn via deze weg (waar mogelijk) direct gekoppeld aan het CRM. Vanwege het vertrek van een medewerker heeft de invoering van de klantenpiramide vertraging opgelopen.

Webwinkel

Het advies over de positionering van onze organisatie heeft de vraag opgeroepen wat de rol van de webwinkel kan zijn. Hier liggen kansen om een veel groter publiek aan te spreken maar of deze reëel zijn, wordt verder uitgezocht. Een vervolgonderzoek vindt in 2022 plaats.

Archief

Eenmaal per tien jaar wordt het actieve archief van De Hollandsche Molen overgedragen aan de Stichting Molendocumentatie. Dit is begin 2021 voltooid. Dat was ook het moment waarop de werkorganisatie is begonnen met een verbeterde wijze van digitaal archiveren. Digitaal wordt leidend en dat geldt ook voor het toekomstige deponeren.
De gescande digitale bestanden in het kader van het project Metamorfoze zijn toegevoegd aan de database van allemolens.nl en worden de komende jaren door middel van crowdsourcing vindbaar gemaakt. In 2021 is de voorbereiding hiervoor nagenoeg afgerond.

Werkorganisatie

Hybride werken is niet meer weg te denken bij De Hollandsche Molen. Overleggen, zowel intern als met het veld, vinden veelal online plaats en indien mogelijk en gewenst ook weer fysiek.
In 2021 hebben twee medewerkers ons verlaten. Om goed te bekijken welke kwaliteiten er nodig zijn, is gewerkt met een interim medewerker en is in de loop van het jaar een nieuwe vacature uitgezet. Ook is werk naar volle tevredenheid opgevangen door zzp'ers.
In het verslagjaar is gewerkt aan de opzet van een projectenadministratie. Dit heeft geleid tot een uitbreiding van ons financiële systeem om nog betere sturingsinformatie te creëren.

Verantwoordingsverklaring

Sinds 2006 beschikt de vereniging over het keur voor fondsenwervende instellingen van het Centraal Bureau Fondsenwerving en voegt zich naar de reglementen en richtlijnen hiervan. Conform dit reglement dient in het bestuursverslag in ieder geval informatie te worden opgenomen over:

- de doelstelling, missie en visie;
- de belangrijkste risico's en onzekerheden;
- de doelrealisatie;
- het financieel beleid en financiële resultaten;
- de governance;
- de communicatie met belanghebbenden;
- de verwachte gang van zaken;
- maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Doelstelling, missie en visie

De Hollandsche Molen bestaat sinds 1923. In de afgelopen (ruim) 90 jaar is ons doel hetzelfde gebleven, namelijk het behoud van molens in Nederland. De context waarin de vereniging haar werk doet verandert daarentegen continu. Om onze missie te formuleren hebben we twee uitgangspunten.

- We zijn hét landelijke goede doel dat zich inzet voor de instandhouding van de Nederlandse traditionele molens.
- Om molens te behouden richten we ons aan de ene kant op het landelijke publiek (de (potentiële) molenliefhebber) en aan de andere kant op de 'molen-professional' (alle mensen die actief zijn in de molensector).

Een missie definieert het bestaansrecht en identiteit van een organisatie. Door middel van je missie geef je aan wie je bent, wat je doet en wat je wilt bereiken. Met haar missie wil De Hollandsche Molen uitdrukken waardoor zij zich laat leiden. De Hollandsche Molen omschrijft haar missie als volgt:

De Hollandsche Molen werkt actief aan de instandhouding van molens in Nederland. Molens zijn levend erfgoed en vertellen het verhaal van wat ze Nederland hebben gebracht en nog steeds brengen. We willen dat de molens op een eigentijdse manier een actief onderdeel zijn van een dorp, stad of streek.

In een visie krijgt de missie handen en voeten. We willen onze missie realiseren door zowel het draagvlak voor draaiende en malende molens te verbreden bij het publiek en door de belangen van molens te behartigen bij de beslissers en beïnvloeders. Hiervoor is een sterk molen- en erfgoednetwerk van belang.

Draagvlakverbreding: We zijn dé landelijke organisatie die zoveel mogelijk (potentiële) molenliefhebbers wil betrekken bij molens. Dit kan door mensen te stimuleren geld te geven, vrijwilliger te worden, kennis over molens te vergroten, een molen te bezoeken of mee te doen aan andere activiteiten op en rond molens.

Belangenbehartiging: We zijn dé landelijke koepelorganisatie voor alle moleneigenaren en molenvrijwilligers en willen hen faciliteren en ondersteunen voor een goed molenbehoud. Op

landelijk niveau richten we ons op de overheid en andere spelers die de nodige randvoorwaarden voor het molenbehoud bepalen.

Risico's en onzekerheden
De vereniging maakt regelmatig een inventarisatie en analyse van de risico's die de organisatie De Hollandsche Molen loopt. Gekeken wordt naar bijvoorbeeld:

- Beleggingsrisico
  De vereniging heeft haar vermogen belegd op basis van een defensief beleggingsprofiel. Jaarlijks wordt met de beleggingsadviseur de portefeuille bekeken en waar nodig aangepast.
- Onverwachte kosten eigen molens
  De kosten voor het onderhoud en restauratie van onze eigen molens zijn opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan. Dit maakt de kosten redelijk voorspelbaar. Eventuele onverwachte kosten kunnen worden opgevangen door ander onderhoud door te schuiven. Naast onderhoud en restauraties zijn er veiligheidsrisico's. Hier heeft de vereniging verzekeringen voor afgesloten. Er is een beleid om molens te verzelfstandigen wat ook het risico zal verkleinen.
- Wegvallen (rijks)subsidie(s) en/of bijdrage(n) fondsen voor molen(projecten)
  In de huidige politieke context staan de (rijks)subsidies onder druk. Toch lijkt er op korte termijn geen probleem te zijn.
- Vermindering van de bijdrage van de VriendenLoterij
  De vereniging ontvangt twee typen bijdragen van de VriendenLoterij. En deel van deze bijdragen komt ten goede aan de organisatie, de rest gaat naar het molenveld. De reguliere bijdrage van € 400.000 (waarvan € 90.000 voor de organisatie) is contractueel vastgelegd voor 5 jaar. De VriendenLoterij hecht grote waarde aan molens in haar eigen communicatie. De Hollandsche Molen doet haar best de relatie met de loterij meer dan optimaal te houden.
- Slechte publiciteit en imago verslechtering
  Het is denkbaar dat door ongelukken, fraude, etc. de molens slechte publiciteit krijgen wat negatieve gevolgen voor de organisatie kan hebben. De werkorganisatie steekt veel energie in het bewustzijn op dit thema richting het molenveld (bv door aandacht voor veiligheid op alle molens) en bereidt zich voor door onder andere een perstraining en een crisis draaiboek als slecht nieuws moet worden gemeld of gemanaged. Ook besteedt de organisatie veel aandacht aan veiligheid op de eigen molens.
- Stilvallen kantoor
  Door brand, IT storing, diefstal kan het kantoor tijdelijk stilvallen. Middels brandbeveiliging en rolluiken wordt het risico verkleind. Indien het toch gebeurt, is de vereniging verzekerd. Ook voor persoonlijke ongevallen is de organisatie verzekerd en heeft zij BHV-ers opgeleid.
- Activiteiten huurders
  Door activiteiten van de huurders in het kantoorpand of in een van de molens kan er schade ontstaan. Dit risico wordt nihil geacht.
- Vertrek van kennis uit de organisatie
  Als medewerkers weggaan bij de organisatie, is er sprake van vertrek van (veel) kennis. Niet alle medewerkers zullen tegelijk vertrekken. Er is een opzegtermijn van 2 maanden. Waar mogelijk staan de werkzaamheden beschreven in draaiboeken.

Doelrealisatie
De Hollandsche Molen maakt jaarplannen waarin zoveel mogelijk concrete doelen worden opgenomen. In het bestuursverslag dat op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering wordt gepresenteerd, legt het bestuur verantwoording af over het al dan niet halen van deze doelen. In het

bestuursverslag wordt zoveel mogelijk de structuur van het jaarplan aangehouden zodat een vergelijking tussen doelen en resultaten gemaakt kan worden.

Op de website en in de publicaties van De Hollandsche Molen zijn de doelstellingen en de wijze waarop deze worden gerealiseerd weergegeven. De fondsenwerving voor de vereniging is uitsluitend gericht op contributies, bijdragen van fondsen, verkopen, subsidies en (andere) vrijwillige bijdragen. Bestanden van leden en donateurs worden niet zonder hun toestemming vrijgegeven aan derden.

De kosten voor eigen fondsenwerving staan vermeld in de jaarrekening. De Hollandsche Molen richt zich op een doeltreffende en doelmatige besteding van de door haar geworven fondsen. Daartoe hebben de leden van het bestuur deze verantwoordingsverklaring onderschreven conform de richtlijnen van het CBF.

Iedere bestuursvergadering ontvangt het bestuur een rapportage waarin verslag wordt gedaan van de belangrijkste activiteiten en eventuele afwijkingen van het jaarplan en begroting. Ieder kwartaal bespreekt het bestuur de financiële tussenrapportage. Halverwege het jaar maakt de directie ten behoeve van het bestuur een stand van zaken met betrekking tot de voortgang van het jaarplan en wordt een analyse gemaakt van hoe ver de organisatie is met het bereiken van de doelen. Indien van toepassing worden maatregelen voorgesteld en uitgevoerd.

Financieel beleid en financiële resultaten
Het financieel beleid is erop gericht het vermogen van de vereniging tenminste in stand te houden. De laatste jaren zijn de inkomsten van de vereniging en de opbrengsten van het vermogen weer in evenwicht met de exploitatielast van het verenigingsbureau. Het vermogen neemt echter wel geleidelijk af.

Het bestuur is zich er van bewust dat het onverkort vasthouden aan de geformuleerde ambities en het hoge activiteitenniveau alleen dan verantwoord is, als er een reëel vooruitzicht is dat de inkomsten en de uitgaven in evenwicht zijn. Het bestuur zet in op het intensiveren van de eigen fondsenwerving. Tegelijkertijd blijft er aandacht voor het streven om de kosten zo laag mogelijk te houden.

De Hollandsche Molen heeft de Stichting Fonds Aankoop en Onderhoud Molens opgericht teneinde het vermogen van de vereniging te beheren. Ten behoeve van het beheer van het vermogen en de fondsen op naam laat Stichting FAOM zich adviseren door de beleggingsadviseurs van ABN AMRO Mees Pierson. Belangrijke elementen uit het beleggingsbeleid zijn:

1. Behoud van vermogen op lange termijn en inkomsten ter dekking van uitgaven.
2. Keuze voor een defensief beleggingsbeleid met een asset mix van 30% zakelijke waarden (aandelen en alternatieve beleggingen) en 70% vastrentende waarden (obligaties en liquiditeiten), met resp. bandbreedtes van 20-40% en 50-80%.
3. Aansluiting bij de door het VFI (sinds 2015 Goede Doelen Nederland) gemaakte richtlijn duurzaam beleggen.
4. Streefrendement van gemiddeld 5% per jaar.

Het vrij besteedbaar vermogen van de vereniging is/wordt als bron van inkomsten aangewend voor:

- beleggingen in aandelen en obligaties;
- het aanhouden van liquiditeiten.

De reserve activa doelstelling en de reserve activa bedrijfsvoering zijn na overleg met het CBF in de jaarrekening vervangen door de reserve financiering activa. In de toelichting zal de bestaande uitsplitsing wel worden gehandhaafd, zodat een vergelijking met voorgaande jaren mogelijk blijft. Een

verdere toelichting betreffende de reserves vindt u in de jaarrekening.

Governance
In de statuten van De Hollandsche Molen zijn de functies toezicht houden enerzijds en besturen en uitvoeren anderzijds gescheiden. Uitgangspunt daarbij is dat het toezicht berust bij de Algemene Vergadering, het bestuur de vereniging bestuurt en de directie belast is met de uitvoering. De Hollandsche Molen onderschrijft de Governance Code Cultuur.

Algemene Vergadering
In het verslagjaar werd door de Algemene Vergadering op grond van haar toezichthoudende taak de jaarrekening en het jaarverslag over vorig boekjaar vastgesteld en het bestuursbesluit omtrent de begroting en het jaarplan van het huidig verslagjaar goedgekeurd.

Bestuur
Binnen De Hollandsche Molen bepaalt het bestuur het beleid, stelt het de financiële richtlijnen vast en heeft het de eindverantwoordelijkheid voor het beleid. Bestuursleden zijn allen benoemd voor een periode van vier jaar en maximaal twee maal herkiesbaar; hiertoe is een rooster van aftreden opgesteld. De bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen uitsluitend een vergoeding voor gemaakte reiskosten en andere onkosten. Bij vacatures in het bestuur wordt aan de hand van de aanwezige en de vereiste toekomstige competenties een functieprofiel opgesteld op basis waarvan de werving plaatsvindt. Jaarlijks evalueert het bestuur zijn functioneren in de bestuursvergadering.

Directie
De Hollandsche Molen beschikt over een bureau dat de dagelijkse werkzaamheden vervult, onder leiding van een directeur, Nicole Bakker. In 2017 is de volmacht van de directie vernieuwd. Deze is door het bestuur vastgesteld, met daarin opgenomen bepalingen over het vertegenwoordigen van de vereniging. De volmacht betreft handelingen die een bedrag of belang van € 25.000 niet te boven gaan. Ook het hoofd Belangenbehartiging is bevoegd tot handelingen die een bedrag of belang van € 25.000 niet te boven gaan. Daarnaast is de directeur gezamenlijk met het hoofd Belangenbehartiging bevoegd tot het doen van betalingen die een bedrag of belang van € 25.000 te boven gaan.
Het functioneren van de directeur wordt jaarlijks in een functioneringsgesprek en beoordelingsgesprek met (een delegatie uit) het bestuur geëvalueerd.

Jaarrekening
Het opstellen van de jaarrekening geschiedt door de directie onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur en dient door een onafhankelijk accountant van een verklaring te worden voorzien. Jaarlijks wordt uit het midden der leden een financiële commissie samengesteld van drie onafhankelijke personen, die toeziet op het opstellen van de jaarrekening en daaromtrent in de Algemene Vergadering een verklaring aflegt. De jaarverslaggeving vindt plaats overeenkomstig de richtlijnen van het CBF-keur. De commissie kwam in het verslagjaar ook eenmaal bij elkaar om met het bureau en de penningmeester van gedachten te wisselen over het financieel beleid van de vereniging.

Communicatie met belanghebbenden
De Hollandsche Molen streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverstrekking en de ontvangst en verwerking van wensen, vragen en klachten. Daartoe onderhoudt de vereniging intensief contact met belanghebbenden in het molenveld. Middelen daartoe zijn naast de Algemene Vergadering, thematische bijeenkomsten, een jaarlijkse Molencontactdag, digitale nieuwsbrieven en twee maal per jaar overleg in de Molenadviesraad, bestaande uit vertegenwoordigers van provinciale molenorganisaties. Ten slotte werden voor verschillende projecten in het huidige verslagjaar bijeenkomsten georganiseerd voor de communicatie met betrokkenen.

De Hollandsche Molen beschikt over een klachtenprocedure conform de richtlijnen van het CBF. De ingediende klachten en beantwoording ervan worden binnen het bureau van de vereniging besproken en twee maal per jaar ter kennis van het bestuur gebracht.

De Hollandsche Molen kent vele vrijwilligers zoals bestuursleden, leden van de examencommissie, de SMD-vrijwilligers en de centrale redactie en mensen die op het bureau van De Hollandsche Molen actief zijn. Vooral dankzij de inzet van zeer vele vrijwillige molenaars, bestuurders, donateurs, sympathisanten en anderen, blijven molens toekomst houden in Nederland.

Communicatiebeleid
Met haar website, nieuwsbrieven en social media wil De Hollandsche Molen zoveel mogelijk belanghebbenden bereiken. De vereniging blijft verdere stappen zetten in de afstemming van de verschillende communicatiekanalen. Zo zet de vereniging nu ook achtergrondartikelen op de website welke linken aan artikelen in het blad Molens. Deze achtergrond artikelen kunnen als pdf worden geprint of vanaf het scherm worden gelezen.

Verwachte gang van zaken
De koers van de vereniging steunt op twee pijlers, te weten draagvlakverbreding: het zoveel mogelijk betrekken van (potentiële) molenliefhebbers betrekken bij molens en de molen weer onderdeel te laten zijn van de samenleving, en belangenbehartiging: het faciliteren en ondersteunen van moleneigenaren en molenvrijwilligers voor een goed molenbehoud en tegelijkertijd het richting de overheid en andere spelers in het monumentenveld opkomen voor de belangen van het molenveld. In 2023 bestaat de vereniging 100 jaar en de voorbereidingen hiervoor zijn in het verslagjaar al gestart.

Maatschappelijke aspecten van ondernemen
De nieuwe erkenningsregeling van het CBF is uitgebreid met vragen omtrent de maatschappelijke aspecten van de organisatie. De Hollandsche Molen heeft hier op dit moment geen concrete doelen of criteria voor. In het algemeen kan worden gezegd dat het behoud van onze molens van groot belang is in het erfgoedveld, mede omdat molens een stuk van onze nationale geschiedenis vertellen. Molens hebben ons land groter, rijker en mooier gemaakt. Echter, wat is anno nu de maatschappelijke impact? Het feit dat al tientallen jaren vele honderden mensen op vrijwillige basis zich inzetten voor molens geeft aan dat molens, ook in onze huidige moderne maatschappij, een grote betekenis hebben. Mooi hierbij te noemen is dat eind 2017 het ambacht molenaar op de Unesco lijst voor het immaterieel erfgoed is gezet. Met het CBF is afgesproken dat de vereniging bij de bedrijfsvoering zoveel mogelijk rekening houdt met maatschappelijk verantwoord handelen en een volgende stap zal maken in het weten en meten van de impact.

Samengevoegde jaarrekening 2021

De Hollandsche Molen

De Hollandsche Molen

Samengevoegde balans per 31 december 2021

ACTIVA

		31-dec-21	31-dec-20
1	**Vaste activa**		
	Immateriële vaste activa		
	in het kader van de doelstelling	0	1.419
	Materiële vaste activa		
	in het kader van de doelstelling	241.766	205.702
	Materiële vaste activa voor de bedrijfs-		
	voering van de eigen organisatie	667.213	683.929
	Materiële vaste activa - vastgoed beleggingen	437.234	437.234
	Totaal vaste activa	**1.346.213**	**1.328.284**
	Vlottende activa		
2	Voorraden	26.277	19.210
3	Vorderingen	472.388	513.837
4	Effecten	2.106.933	2.052.456
5	Liquide middelen	2.147.645	2.520.887
	Totaal vlottende activa	**4.753.243**	**5.106.390**
	Totaal activa	**6.099.456**	**6.434.674**

PASSIVA

		31-dec-21	31-dec-20
6	**Reserves**		
	Continuïteitsreserve	1.098.696	1.078.932
	Bestemmingsreserves	256.892	359.030
	Reserve financiering activa	908.978	891.050
	Reserve doelbesteding	653.327	247.939
		2.917.893	**2.576.951**
7	**Fondsen**		
	Bestemmingsfondsen	964.778	1.040.505
		964.778	**1.040.505**
	Totaal Reserves en Fondsen	**3.882.671**	**3.617.456**
8	**Langlopende schulden**	**100.507**	**104.200**
9	**Kortlopende schulden**		
	Belastingen en sociale premies	25.604	34.153
	Overige schulden en overlopende passiva	2.090.674	2.678.865
	Totaal kortlopende schulden	**2.116.278**	**2.713.018**
	Totaal schulden	**2.216.785**	**2.817.218**
	Totaal passiva	**6.099.456**	**6.434.674**

Samengevoegde staat van baten en lasten

	BATEN	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
11	Baten van Particulieren	889.793	514.804	562.027
12	Baten van Bedrijven	7.445	25.068	19.485
13	Baten van Loterijorganisaties	855.930	730.000	632.327
14	Baten van Overheden	935.588	816.538	599.649
15	Baten van Andere Organisaties	271.331	320.022	254.956
	Som van de geworven baten	**2.960.087**	**2.406.432**	**2.068.444**
16	Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	40.555	65.724	56.314
	Som der baten	**3.000.642**	**2.472.156**	**2.124.758**

	LASTEN	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	Besteed aan doelstellingen			
21	Draagvlakverbreding	876.445	703.078	654.306
22	Belangenbehartiging	286.058	213.860	147.627
23	Advisering	57.988	109.373	116.220
24	Fondsen t.b.v. derden	1.391.647	1.193.148	1.031.527
25	Eigen molens	157.614	189.014	100.318
		2.769.752	**2.408.473**	**2.049.998**
26	**Werving baten**	**80.595**	**118.833**	**68.776**
27	**Beheer en administratie**	**146.493**	**159.300**	**141.700**
	Som der lasten	**2.996.840**	**2.686.606**	**2.260.474**
	Saldo voor financiële baten en lasten	**3.802**	**214.450-**	**135.716-**
30	**Saldo financiële baten en lasten**	**261.413**	**56.417**	**66.869**
	Saldo van baten en lasten	**265.215**	**158.033-**	**68.847-**
	Resultaatsbestemming			
	Mutatie bestemmingsfondsen	75.727-	699	84.185
	Mutatie bestemmingsreserves	102.138-	117.194-	64.444-
	Mutatie Continuïteitsreserve	19.764	55.995	219.662
	Mutatie Reserve financiering activa	17.928	36.767-	38.840-
	Mutatie Reserve doelbesteding	405.388	60.765-	269.410-
	Saldo resultaatsbestemming	**265.215**	**158.033-**	**68.847-**

Kasstroomoverzicht

	2021		2020	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo van baten en lasten		**265.215**		**-68.847**
Aanpassingen voor:				
Afschrijving materiële en immateriële vaste activa	18.620		38.840	
Toevoeging aan (bestemde) fondsen en bestemde reserves	0		0	
		18.620		**38.840**
Veranderingen in vlottende middelen:				
Voorraden	-7.067		2.360	
Vorderingen	41.449		76.744	
Kortlopende schulden	-596.740		-1.031.158	
		-562.359		**-952.054**
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		**-278.523**		**-982.061**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële en immateriële vaste activa	50.671		0	
Desinvesteringen materiële en immateriële vaste activa	-14.123		0	
Investeringen in Materiële vaste a.-vastgoed beleggingen	0		43.490	
Desinvesteringen materiële vaste a.-vastgoed beleggingen	0		0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		**-36.549**		**-43.490**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	-3.693		-3.640	
Nieuwe langlopende schuld	0		0	
Onttrekking aan beleggingen	-54.477		76.540	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		**-58.170**		**72.900**
Mutatie liquide middelen		**-373.242**		**-952.651**

Toelichting behorende tot de samengevoegde jaarrekening

Algemeen
Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften van Richtlijn 650 (fondsenwervende instellingen) van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd.

Groepsrelaties en voornaamste activiteiten
Vereniging De Hollandsche Molen vormt een groep met één andere instelling, te weten stichting Fonds Aankoop en Onderhoud Molens (FAOM). De groepsrelaties worden in het onderstaande toegelicht. Voor de groep is een samengevoegde jaarrekening opgesteld, om inzicht te geven in de resultaten en vermogenspositie van de groep.
Het bestuur van de vereniging De Hollandsche Molen heeft besloten dat vermogensbestanddelen kunnen worden overgedragen aan de stichting FAOM. Deze stichting beheert de overgedragen vermogensbestanddelen. Het bestuur van deze stichting wordt statutair gevormd door de voorzitter, secretaris en penningmeester van vereniging De Hollandsche Molen, aangevuld met twee overige leden. Stichting Fonds Aankoop en Onderhoud Molens stelt jaarlijks, aan de hand van de jaarbegroting van de vereniging, de voor dat verenigingsjaar benodigde financiële middelen beschikbaar, voor zover de overgedragen vermogensbestanddelen inclusief de waardestijging of -vermindering door beleggingsresultaten daartoe toereikend zijn. Voor de stichting wordt ook een eigen jaarrekening opgesteld. Het aantal geplande activiteiten van de vereniging en de financiële omvang daarvan wordt onder andere bepaald door de opbrengsten van het vermogen van de vereniging.
Stichting Fonds Aankoop en Onderhoud Molens is opgericht op 9 maart 1972 en is gevestigd te Amsterdam en heeft ten doel de vereniging De Hollandsche Molen in de gelegenheid te stellen molens aan te kopen, te restaureren en te onderhouden. Om dat doel te bereiken verwerft, administreert en beheert de stichting fondsen in algemene zin en fondsen op naam. De stichting beheert voor de vereniging tevens alle ontvangen schenkingen en nalatenschappen. Feitelijk beheert de stichting het vermogen van de vereniging. Om de continuïteit van de vereniging te waarborgen, heeft de stichting zich garant gesteld voor het exploitatietekort van de vereniging in enig jaar. De stichting heeft op 7 juli 2016 haar overeenkomst opnieuw bevestigd met MeesPierson B.V. voor het vermogensbeheer van de beleggingsportefeuille en voor beleggingsadvies. Deze overeenkomst wordt jaarlijks besproken. Het vermogensbeheer en de advisering worden uitgevoerd binnen de randvoorwaarden van het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid.
Het resultaat van stichting FAOM was € 265.215positief. De Reserves en Fondsen van stichting FAOM bedroegen € 2.801.084.
Het bestuur van de stichting FAOM heeft besloten om de stichting te fuseren met vereniging De Hollandsche Molen.

Grondslagen voor samenvoeging (consolidatie)
De samengevoegde jaarrekening omvat de financiële gegevens van vereniging De Hollandsche Molen en haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn partijen waarin vereniging De Hollandsche Molen een meerderheidsbelang heeft en/of waarop overwegende invloed wordt uitgeoefend. Bij de bepaling of overwegende invloed wordt uitgeoefend, worden financiële instrumenten, die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken.
In de samengevoegde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep behaalde resultaten. De groepsmaatschappijen zijn integraal samengevoegd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen
De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Richtlijn
Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften van Richtlijn 650 (fondsenwervende instellingen) van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Bij de molens wordt rekening gehouden met een restwaarde van € 1. De aanwezige historische documentatie in de Molen Documentatie Collectie heeft geen aanschafprijs, maar heeft een belangrijke historische waarde. Deze post is gewaardeerd op p.m.

Vastgoedbeleggingen
De ter belegging aangehouden onroerend goed is gewaardeerd tegen de kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen tot maximaal 100% WOZ waarde.

Afschrijvingen
De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Molens : 3 1/3, restwaarde € 1.
- Gebouw Zeeburgerdijk 133-139, Amsterdam : 2 1/2. (tot max. 100% WOZ-waarde)
- Renovatiekosten Delft en Edam : 3 1/3.
- Verbouwingskosten en inbouwapparatuur : 10.

Inventaris:

- Kantoormachines en computerapparatuur : 33 1/3.
- Kantoorsoftware : 20-33 1/3.
- Kunst : 0.
- Overige inventaris : 10.

Componentenbenadering
De Vereniging hanteert de zogenoemde componentenbenadering hetgeen inhoudt dat belangrijke bestanddelen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven. De afschrijving vangt aan wanneer het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik. De afschrijving stopt bij buitengebruikstelling of wanneer het actief is gedesinvesteerd. De afschrijvingskosten worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Deze stelselwijziging is op grond van de overgangsbepaling die hiervoor in de RJ is opgenomen, in afwijking van de bestaande RJ richtlijn over stelselwijzigingen, prospectief verwerkt. Dit houdt in dat de componentenbenadering voor groot onderhoud alleen op nieuwe componenten van materiële vaste activa van toepassing is. En hoeft niet met terugwerkende kracht toegepast te worden op (componenten van) materiële vaste activa die al vóór 1 januari 2019 in de balans zijn verwerkt.

Impairment of vervreemding van vaste activa
De vereniging verantwoordt materiële vaste activa in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Volgens deze grondslagen dienen activa met een lange levensduur te worden beoordeeld op impairment wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een

actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de reële waarde van het actief. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere marktwaarde, onder aftrek van verkoopkosten. In het huidige verslagjaar is geen bedrag voor impairment geboekt.

Beleggingen
De beleggingen (inclusief de obligaties) zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde.

Voorraad
De voorraden zijn gewaardeerd tegen aanschafprijs, eventueel verminderd met een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen
De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Vorderingen op grond van nog niet afgewikkelde nalatenschappen worden op basis van de akte van verdeling gedaan.

Continuïteitsreserve
De maximale omvang van de continuïteitsreserve bedraagt anderhalf maal de uitvoeringskosten van het boekjaar. Dit maximum is ontleend aan de GDN-richtlijn 'Reserves Goede Doelen'.

Reserve Doelbesteding
Dit is de reserve die aangehouden wordt ten behoeve van de doelbesteding van de vereniging.

Bestemmingsreserve
De bestemmingsreserve betreft onder andere de reserve die bestaat voor molen De Roos, de reserve voor het Molenfonds, het Koos Andriessen Moleneducatiefonds en het Jongerenfonds Molens. De reserve financiering activa voor doelstellingen is even groot als de materiële vaste activa in het kader van de doelstelling (computers en dergelijke). De reserve financiering activa voor bedrijfsvoering is even groot als de materiële vast activa voor de bedrijfsvoering (gebouwen).

Bestemmingsfondsen
De bestemmingsfondsen betreffen fondsen waaraan door derden een bestemming is gegeven.

Langlopende schulden
De langlopende schulden zijn schulden van langer dan één jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden
De kortlopende schulden bevatten schulden en vooruit ontvangen bedragen korter dan een jaar.

Baten uit fondsenwerving
Onder baten uit fondsenwerving wordt verstaan de baten uit fondsenwervende activiteiten.

Kosten uit fondsenwerving
Onder kosten uit fondsenwerving wordt verstaan de ter zake van fondsenwervende activiteiten gemaakte direct toerekenbare kosten, evenals de aan fondsenwervende activiteiten toegerekende indirecte (uitvoerings)kosten.

Lasten op grond van de doelstelling
Onder lasten op grond van de doelstelling wordt verstaan de directe kosten voor activiteiten, gericht op het verwezenlijken van de statutaire doelstellingen van de Vereniging.

Financiële baten en lasten
Onder financiële baten en lasten wordt verstaan interestbaten en -lasten, evenals de resultaten uit de effectenportefeuille.

Pensioenlasten
De Hollandsche Molen is aangesloten bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Deze verplicht de vereniging slechts tot het betalen van de overeengekomen premie. Verplichtingen in verband met te betalen premies in het kader van de pensioenregeling worden als last in de winst- en verliesrekening opgenomen in de periode waarover de premies zijn verschuldigd.

Gebruik van schattingen
Bij het opstellen van de jaarrekening dient de ondernemingsleiding, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Toelichting op de balans

1. Vaste activa

	2021	2020
Immateriële vaste activa in het kader van de doelstelling	0	1.419
Materiële vaste activa in het kader van de doelstelling	241.766	205.702
Materiële vaste activa voor de bedrijfsvoering eigen organisatie	667.213	683.929
Materiële vaste activa - vastgoed beleggingen	437.234	437.234
	1.346.213	1.328.284

Het verloop van de vaste activa in het kader van de doelstelling is als volgt:

	Molens en bijbehorend OG 2021	Molen Documentatie Collectie 2021	Immateriële Vaste Activa 2021	Totaal Vaste Activa i.h.k v/d doelstelling 2021
Cumulatieve aanschafwaarde 1/1/2021	273.616	p.m.	42.575	316.191
Cumulatieve afschrijving 1/1/2021	-67.914	p.m.	-41.156	-109.070
Boekwaarde 1/1/2021	205.702	p.m.	1.419	207.121
Mutaties in de boekwaarde				
* Investeringen	45.180	p.m.	0	45.180
* Desinvesteringen	0	p.m.	0	0
* Afschrijvingen	-9.116	p.m.	-1.419	-10.535
* Afschrijvingen desinvesteringen	0	p.m.	0	0
	36.064	p.m.	-1.419	34.645
Cumulatieve aanschafwaarde 31/12/2021	318.796	p.m.	42.575	361.371
Cumulatieve afschrijving 31/12/2021	-77.031	p.m.	-42.575	-119.605
Boekwaarde 31/12/2021	241.766	p.m.	0	241.766

De molens zijn aangekocht of verkregen in het kader van de doelstelling. De WOZ-waarde van de molens tezamen bedraagt € 477.001 (2020: € 457.001) (zie bijlage D). De immateriële vaste activa betreft de website van de vereniging.

Het verloop van de materiële vaste activa voor de bedrijfsvoering van de eigen organisatie is als volgt:

	Gebouwen en terreinen (incl. verbou-wingskosten)	Inventaris en overige materiële vaste activa	Totaal Gebouwen en Inventaris 2021	Materiële vaste activa vastgoed beleggingen
Cumulatieve aanschafwaarde 1/1/2021	588.636	309.984	898.620	437.234
Cumulatieve afschrijving 1/1/2021	-56.832	-157.859	-214.691	0
Boekwaarde 1/1/2021	531.804	152.125	683.929	437.234
Mutaties in de boekwaarde				
* Investeringen	0	5.491	5.491	0
* Desinvesteringen	0	-14.122	-14.122	0
* Afschrijvingen	0	-22.208	-22.208	0
* Afschrijvingen desinvesteringen	0	14.122	14.122	0
	0	-16.716	-16.716	0
Cumulatieve aanschafwaarde 31/12/2021	588.636	301.353	889.989	437.234
Cumulatieve afschrijving 31/12/2021	-56.832	-165.944	-222.776	0
Boekwaarde 31/12/2021	531.804	135.409	667.213	437.234

De WOZ-waarde (per 1 januari 2021) van het kantoorgedeelte aan de Zeeburgerdijk te Amsterdam bedraagt € 749.000 (2020: € 754.000). Voor het kantoorpand is geen afschrijving conform regelgeving omdat de boekwaarde gelijk is aan de restwaarde.

De materiele vaste activa – vastgoedbeleggingen betreffen de appartementen aan de Zeeburgerdijk 135 en 137 te Amsterdam, die worden verhuurd aan derden. De WOZ-waarde (per 1 januari 2021) van de twee appartementen aan de Zeeburgerdijk te Amsterdam bedraagt € 872.000 (2020: € 851.000). Over de vastgoedbeleggingen was geen afschrijving omdat de boekwaarde gelijk is aan de restwaarde.

Onroerend goed Zeeburgerdijk te Amsterdam
De Hollandsche Molen is gehuisvest op de Zeeburgerdijk 139 te Amsterdam. Op 14 juli 2000 werd het pand door Woonstichting De Key in eigendom overgedragen aan de vereniging i.c. De Koningspil B.V. (destijds een BV van de Stichting Fonds Aankoop en Onderhoud Molens) tegen betaling van de koopsom van € 680.670,32.

Het pand Zeeburgerdijk 133 - 139 is gebouwd in 1971 en bestaat uit:
- Het appartement Zeeburgerdijk 135;
- het appartement Zeeburgerdijk 137;
  (beide appartementen zijn verhuurd)
- Op de begane grond bevinden zich de kantoor- en werkruimten van het verenigingsbureau. Op de 1e verdieping (voormalig nr. 133) is het documentatiecentrum van de vereniging ingericht. Op deze verdieping is ook een vergaderruimte.

Op 20 december 2012 werd het pand door de vennootschap Koningspil B.V. in eigendom overgedragen aan stichting FAOM . De kantoorruimten zijn door stichting FAOM verhuurd aan de Vereniging. De

huursom bedraagt € 45.515 per jaar. Per 9 december 2013 is het pand gesplitst. Het is de bedoeling om de stichting en de vereniging te fuseren in 2022.

2. Voorraden

De voorraad betreft de voorraad artikelen, die in de (web)winkel van de vereniging worden verkocht.

	2021	2020
Winkelvoorraad	27.025	20.460
Voorziening incourante voorraad	-748	-1.250
	26.277	19.210

3. Vorderingen

	2021	2020
Overige vorderingen	456.187	464.985
Overlopende activa	16.201	48.852
	472.388	513.837

Overige vorderingen

	2021	2020
Te ontvangen bedragen	54.598	60.241
Te vorderen dividendbelasting	1.589	4.639
Overige	400.000	400.105
	456.187	464.985

Overlopende activa

	2021	2020
Vooruitbetaalde kosten	16.201	48.852
	16.201	48.852

Met de gewijzigde richtlijn 650 die vanaf boekjaar 2017 verplicht is, wordt de toekenning van de BankGiro Loterij (nu: Vrienden Loterij) over het huidige boekjaar direct als vordering opgenomen onder overige vorderingen. Dit verklaart € 400.000 in de overige vorderingen.

4. Effecten

De effecten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Aandelen (beursgenoteerd)	1.197.903	955.010
Obligaties (marktwaarde)	909.030	1.097.446
	2.106.933	2.052.456

Mutaties effectenportefeuille

Mutaties in 2021 ten opzichte van 2020	2021	2020
Stand per 1 januari	2.052.456	2.128.996
Mutaties in de boekwaarde:		
* Aankopen	7.271	159.130
* Verkopen en uitlotingen	-182.739	-261.079
* Koersverschillen	229.946	25.409
Stand per 31 december	2.106.933	2.052.456

Ten behoeve van het beheer van het vermogen en de fondsen op naam is op 7 juli 2016 tussen de stichting en MeesPierson B.V. (thans ABN AMRO Mees Pierson) een "overeenkomst van Effectendienstverlening" herbevestigd waar na evaluatie in eerdere jaren op verzoek van het bestuur het beleggingsbeleid herzien. Belangrijke elementen hieruit zijn:

1. Uitgangspunt voor het Fonds is behoud van vermogen op lange termijn en inkomsten ter dekking van uitgaven.
2. Keuze voor een defensief beleggingsbeleid met een vermogensmix van 30% zakelijke waarden (aandelen en alternatieve beleggingen) en 70% vastrentende waarden (obligaties en liquiditeiten), met resp. bandbreedtes van 20-40% en 50-80%.
3. Aansluiting bij de door het GDN gemaakte richtlijn duurzaam beleggen.
4. Streefrendement van gemiddeld 5% per jaar.

Het bestuur beraadt zich op het aanpassen van het streefrendement in combinatie met het defensieve beleggingsbeleid.

Aan en verkopen worden met name gedaan om te voldoen aan het defensief beleggingsbeleid en om de vermogensmix binnen de bandbreedte te houden. Tevens spelen kosten en duurzaamheid van fondsen een rol om eventueel over te gaan tot aan en verkoop.

Ten opzichte van de waardering van de effecten per 1 januari van het huidige boekjaar is er een positief koersverschil op de effecten vanwege de koersen per 31 december van het huidige boekjaar.

Het is de bedoeling om de stichting en de vereniging te fuseren. De effecten komen dan in de gefuseerde vereniging.

Voor een uitsplitsing van de effecten, zie tabel E in de bijlagen.

5. Liquide middelen

	2021	2020
Kas	141	270
ABN-AMRO Bank	1.258.130	848.769
ABN-AMRO Bank Fonds Van Lange	2.568	2.568
ING	514.427	1.028.196
ING Spaarrekening	0	366.080
Rabobank	372.379	275.004
Kruisposten	0	0
	2.147.645	2.520.887

De ING rekening heeft een hoog saldo omdat de vereniging ten behoeve van het Molenfonds in 2018 een bedrag van € 3,5 miljoen heeft ontvangen van het ministerie van OC&W ten behoeve van bijdragen aan groot onderhoud bij molens. Vanwege de lage rente van de bank is dit bedrag ook in het huidige boekjaar niet geheel doorgeboekt naar de spaarrekening. De toename van de liquide middelen bij ABN-AMRO is ontstaan vanwege een nalatenschap.

De liquide middelen zijn vrij opneembaar.

6. Reserves

Het eigen vermogen betreft zowel het vrij besteedbare vermogen als het vastgelegd vermogen.

Verloopstaat Reserves en Fondsen	Contin. Reserve	Reserve Doel-besteding	Bestemm. reserves	Reserve financiering activa	Bestemm. fondsen	Totaal
Stand per 1 jan 2021	1.078.932	247.939	359.030	891.050	1.040.505	3.617.456
Resultaatsbestemming 2021	19.764	321.178	0	0	-75.727	265.215
Onttrekkingen bestemmingsreserves		185.512	-185.512			0
Toevoeging bestemmingsreserves		-83.374	83.374			0
Mutatie Reserve financiering activa		-17.928		17.928		0
Overige mutaties						0
Stand per 31 dec 2021 (na resultaatbestemming)	1.098.696	653.327	256.892	908.978	964.778	3.882.671

De maximale omvang van de continuïteitsreserve bedraagt anderhalf maal de uitvoeringskosten van het boekjaar (1,5 maal € 732.464). Dit maximum is ontleend aan de Goede Doelen Nederland richtlijn 'Reserves Goede Doelen'. De Hollandsche Molen blijft hier binnen. De omvang van de continuïteitsreserve garandeert dat het werk van de vereniging voortgezet kan worden, ook in tijden van economische teruggang en mogelijke afname van de vermogensbestanddelen.

De reserve doelbesteding wordt aangehouden ten behoeve van de doelbesteding van de vereniging.

Bestemmingsreserves	**2021**	**2020**
Bestemmingsreserve Molenfonds	38.973	109.043
Bestemmingsreserve Jongerenfonds Molens	75.000	75.000
Bestemmingsreserve Onderhoudsfonds De Roos	0	2.694
Bestemmingsreserve Koos Andriessen Moleneducatiefonds	142.919	172.293
	256.892	359.030

Bestemmingsreserve Koos Andriessen Moleneducatiefonds	**2021**	**2020**
Stand op 1 januari	172.293	227.525
Toevoegingen	0	0
Onttrekkingen	-29.374	-55.232
Stand op 31 december	142.919	172.293

De bestemmingsreserve Koos Andriessen Moleneducatiefonds is ontstaan dankzij een nalatenschap van oud-minister Koos Andriessen en wordt aangewend voor projecten om kinderen in de basisschool leeftijd een molen te laten bezoeken.

Bestemmingsreserve Molenfonds	**2021**	**2020**
Stand op 1 januari	109.043	118.255
Toevoegingen	83.374	67.700
Onttrekkingen	-153.444	-76.912
Stand op 31 december	38.973	109.043

De bestemmingsreserve Molenfonds wordt gevuld door de opbrengsten uit het geoormerkt werven via de VriendenLoterij en wordt besteed aan fondsenwerving.

Bestemmingsreserve Jongerenfonds Molens	**2021**	**2020**
Stand op 1 januari	75.000	75.000
Toevoegingen	0	0
Onttrekkingen	0	0
Stand op 31 december	75.000	75.000

De bestemmingsreserve Jongerenfonds Molens is ontstaan uit de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs welke de vereniging in 2019 heeft mogen ontvangen. Dit fonds voor en door jongeren is bedoeld om meer jongeren inde leeftijd van 14-25 jaar bij de molen te betrekken.

Bestemmingsreserve Onderhoudsfonds De Roos	**2021**	**2020**
Stand op 1 januari	2.694	2.694
Toevoegingen	0	0
Onttrekkingen	-2.694	0
Stand op 31 december	0	2.694

De bestemmingsreserve Onderhoudsfonds De Roos is bestemd voor het onderhoud van molen de Roos in Delft. Deze bestemmingsreserve is nu leeg en zal niet meer gebruikt worden.

Het beleid van De Hollandsche Molen is er niet op gericht om de reserves autonoom te laten groeien. Indien de reserves groot genoeg zijn om het werk van de vereniging structureel en voor langere tijd mogelijk te maken, is er bij toename van deze reserves ruimte voor specifieke bestedingen. Dat moment is echter nog niet bereikt.

Reserve financiering activa voor doelstellingen
De reserve activa voor doelstelling omvat die activa die in het kader van de doelstelling zijn vastgelegd (materieel en immaterieel). Deze activa hebben betrekking op de activa van molens en bijbehorend onroerend goed. Deze reserve kan daardoor niet vrij worden besteed. Een mutatie in de activapost molens en bijbehorend onroerend goed leidt tot overeenkomstige mutaties in deze reserve.

Reserve financiering activa voor bedrijfsvoering
De reserve activa voor bedrijfsvoering omvat de activaposten (gebouwen en terreinen, inventaris en overige materiële vaste activa) waarin middelen zijn vastgelegd ten behoeve van de bedrijfsvoering. Om deze reden zijn deze middelen niet vrij besteedbaar.

Reserve financiering activa	**2021**	**2020**
Reserve financiering activa voor doelstellingen	241.766	207.121
Reserve financiering activa voor bedrijfsvoering	667.213	683.929
	908.979	891.050

7. Fondsen

Bestemmingsfondsen

	2021	**2020**
Molenfonds	400.729	476.123
Bestemmingsfonds van Toorn Scholtenstichting	4.655	14.655
Bestemmingsfonds Ornsteinfonds	30.000	15.000
Fonds Van Lange	142.887	142.887
Stokhuyzen Publicatie Fonds	21.755	31.755
Wijnaendts-Luijten Fonds	364.752	360.085
	964.778	1.040.505

Molenfonds
Dit fonds is ten behoeve van molens in Nederland. In het huidige boekjaar zijn voor €335.394 toekenningen gedaan (zie hoofdstuk 24).

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	476.123	29.623
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* Toevoegingen	260.000	260.000
* Onttrekkingen	-335.394	-186.500
	400.729	476.123

Met de gewijzigde richtlijn 650 die vanaf boekjaar 2017 verplicht is, wordt de toekenning van het BGL in het huidige boekjaar over het vorige boekjaar direct als vordering opgenomen onder overige vorderingen ten gunste van het bestemmingsfonds Molenfonds. Dit verklaart € 400.000 van het saldo in het Molenfonds.

Van Toorn Scholtenstichting
Dit fonds is ten behoeve van speciale molenprojecten. De Van Toorn Scholten Stichting kent De Hollandsche Molen een bedrag van € 100.000 toe in 2020. Een overzicht van de projecten welke een bijdrage hebben ontvangen is te vinden bij paragraaf 24. Fondsen t.b.v. derden. De Van Toorn Scholten Stichting wil dat nog niet toegekende gelden in een bestemmingsfonds toegevoegd worden. In het huidige boekjaar zijn voor €110.000 toekenningen gedaan.

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	14.655	0
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* Toevoegingen	100.000	100.000
* Onttrekkingen	-110.000	-85.345
	4.655	14.655

Bestemmingsfonds Ornsteinfonds
Het doel van het Ornsteinfonds is aangepast van het stimuleren van educatieve projecten naar een concrete molen restauratie. Op verzoek van mevrouw Ornstein wordt het fonds aangewend voor de restauratie van de Braakmolen in Goor.

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	15.000	0
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* Toevoegingen	15.000	15.000
* Onttrekkingen	0	0
	30.000	15.000

Fonds Van Lange
Dit betreft een nalatenschap "onder de last om deze erfenis te gebruiken voor de aankoop van onroerende zaken in de Provincie Utrecht". Het bestuur van De Hollandsche Molen heeft in 2021 besloten het Fonds Van Lange ook te gebruiken voor restauraties en groot onderhoud aan molens in de provincie Utrecht.

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	142.887	142.887
Onttrekking	0	0
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* ontvangen rente	0	0
	142.887	142.887

Stokhuyzen Publicatie Fonds
Dit fonds betreft een in 1998 ontvangen nalatenschap. In overleg met de nabestaanden van mevrouw C. Stokhuyzen is door het bestuur besloten deze nalatenschap te bestemmen ten behoeve van publicatie doeleinden. In het huidige boekjaar heeft er een onttrekking plaats gevonden van €10.000 voor een bijdrage aan het jubileumboek van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	31.755	51.852
Onttrekking	-10.000	-20.097
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* ontvangen rente	0	0
	21.755	31.755

Wijnaendts-Luijten Fonds

Dit fonds betreft een in 1995 ontvangen nalatenschap. Het rendement van dit op bankrekeningen aangehouden of in obligaties belegde vermogen wordt in het jaar volgend op het boekjaar ter beschikking gesteld voor het onderhoud aan molens in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Van het rendement wordt 10% toegevoegd aan het kapitaal van het fonds en 10% aan vereniging De Hollandsche Molen verstrekt wegens verrichte werkzaamheden. Aan het fonds kan € 46.667 worden toegevoegd door het rendement. In het kader van de resultaatbestemming wordt € 42.000 uit het fonds onttrokken waarvan € 4.667 aan De Hollandsche Molen.

	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2021	Na voorstel bestemming exploitatie-saldo 2020
Stand per 1 januari	360.085	358.958
Bestemming/verdeling exploitatiesaldo:		
* Toevoegingen	46.667	11.270
* Onttrekkingen	-42.000	-10.143
	364.752	360.085

Rendement WLF		
Totaal rendement	46.667	11.270
10% rendement voor DHM	4.667	1.127
10% rendement toevoeging voor WLF	4.667	1.127
80% rendement verplichting van WLF	37.334	9.016

8. Langlopende schulden

	2021	2020
Restauratiefonds Hypotheek Edam 1,5% rente	71.072	73.674
Restauratiefonds Hypotheek Edam 2,5% rente	29.435	30.526
	100.507	104.200

In 2015 is de woning in de molen te Edam gerenoveerd. Hiervoor is een hypotheek opgenomen bij het Nationaal Restauratiefonds waarmee een deel van de kosten is gedekt. De Molen van de Zuidpolder, inclusief huuropbrengsten, zijn onderpand. Het betreft twee leningdelen met een rentepercentage van 1,50% en 2,50% en een resterende looptijd van respectievelijke 273 en 276 maanden. Het eerste leningdeel is ingegaan op 1 oktober 2014 en het tweede leningdeel is ingegaan op 1 januari 2015. Een bedrag van €3.693,08 werd in het huidige boekjaar afgelost. Verwacht wordt dat in het komende boekjaar een bedrag van ongeveer €3.700 wordt afgelost.

9. Kortlopende schulden

	2021	2020
Belastingen en sociale premies	25.604	34.153
Overige schulden en overlopende passiva	2.090.674	2.678.865
	2.116.278	2.713.018

Belastingen en sociale premies

	2021	2020
Omzetbelasting	-6.557	-1.149
Loonheffing	32.161	35.302
	25.604	34.153

Omzetbelasting

In 2015 heeft de Belastingdienst een uitspraak gedaan welke van onze activiteiten BTW-plichtig zijn en welke niet. Onze activiteiten van molenbiotoopadviezen en molenaarsexamens zijn aangemerkt als diensten van sociaal-culturele aard die vrijgesteld zijn van BTW. De producten in de winkel vallen binnen de sociaal culturele vrijstelling. De verhuur van enkele molens is BTW plichtig. Dit is verwerkt in de baten en lasten van de molens.

Overige schulden en overlopende passiva

	2021	2020
Aangegane verplichtingen uit ontvangen middelen:		
* Rijkssubsidies	776.611	534.758
* Wijnaendts-Luijten Fonds	40.858	9.476
* Gravin van Bylandt Stichting	70.046	56.046
* Van Toorn-Scholten Stichting	197.497	135.398
* VriendenLoterij	567.103	429.327
Crediteuren	48.006	29.823
Te betalen overige kosten	166.073	187.329
Vooruitontvangen contributies	155	260
Vooruitontvangen bedragen	51.611	70.581
Vooruitontvangen subsidies	53.662	774.997
Vooruitontvangen VriendenLoterij gelden	0	372.556
Reservering vakantiedagen	40.029	55.568
Reservering vakantiegeld	21.195	22.152
Overige	57.828	594
	2.090.674	2.678.865

Rijkssubsidies
In 2018 ontving De Hollandsche Molen een bijdrage van 3,5 miljoen euro van het ministerie van OC&W voor het Molenfonds. Dit bedrag wordt in de periode 2018-2022 uitgegeven middels bijdragen voor restauraties en groot onderhoud.

Wijnaendts-Luijten Fonds
De opbrengst uit het Wijnaendts-Luijten fonds komt ten goede aan de molens in de Alblasserwaard en wordt verdeeld over 4 moleneigenaren.

Aangegane verplichtingen uit ontvangen middelen Gravin van Bylandt Stichting
In het huidige boekjaar ontving De Hollandsche Molen van de M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting een bedrag van € 26.000 voor bijdragen in het molenbehoud. Een specificatie van de toekenningen is opgenomen in hoofdstuk 24.

Aangegane verplichtingen uit ontvangen middelen Van Toorn-Scholten Stichting
Deze stichting stelt De Hollandsche Molen in staat een bijdrage te doen aan unieke en specifieke molenprojecten. De vereniging verzorgt voor de stichting de selectie, toekenningen en uitbetalingen van bedragen na voltooiing van de betreffende projecten. Een overzicht van de projecten welke een bijdrage hebben ontvangen is te vinden bij paragraaf 24. Fondsen t.b.v. derden.

Aangegane verplichtingen uit ontvangen gelden van de VriendenLoterij
In het huidige boekjaar ontving De Hollandsche Molen uit de opbrengst van het vorige boekjaar van de VriendenLoterij een bedrag van € 400.000. Uit de beschikbare middelen van het huidige boekjaar heeft het bestuur van De Hollandsche Molen toezeggingen gedaan ten bedrage van € 186.500 (zie hoofdstuk 24). Het volledige saldo betreft dus verplichtingen voor molenrestauraties die nog niet uitgekeerd zijn omdat nog niet voldaan is aan de voorwaarden.

Te betalen overige kosten

Te betalen Molenprijs	€	10.749
Te betalen Koos Andriessen Molenfonds	€	48.791
Te betalen Molenfonds specifieke molens	€	23.257
Te betalen (groot) onderhoud molens	€	31.419
Te betalen uitvoeringskosten	€	30.442
Te betalen Algemeen Molenfonds	€	17.783
Te betalen bankkosten	€	3.887
Te betalen pensioenpremie	€	-255
Totaal te betalen overige kosten	€	166.073

Vooruit ontvangen contributies
Er is een klein bedrag aan contributies al eerder ontvangen.

Vooruit ontvangen bedragen
Deze bestaan uit vooruit ontvangen gelden ten behoeve van projecten en ontvangen borgsommen. Dit bedrag is afgenomen om gaande projecten te bekostigen. Deze projecten zijn onder andere Digitalisering Molendocumentatie, Moleniconen en Molenconsulent Noord Holland.

Vooruit ontvangen subsidies
Dit betreft de vooruit ontvangen subsidies van het ministerie van OC&W voor het Molenfonds en een kleiner gedeelte van vooruit ontvangen subsidies voor het onderhoud van onze eigen molens.

Vooruit ontvangen VriendenLoterij gelden
Het betreft het resterende van de bijdrage van €750.000 voor de periode 2019-2021door de VriendenLoterij voor het project Molenvrienden.

Overige
De te betalen overige kosten zijn te betalen declaraties medewerkers van december 2021 €2.273 en betalingen onderweg bij de ING bank €55.555.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten
De niet uit de balans blijkende rechten betreffen de huuropbrengsten van de appartementen en de verhuurde molens of molenschuren. De appartementen bevinden zich boven de kantoren van De Hollandsche Molen in Amsterdam. De verhuurde molens en molenschuren betreffen de bewoonde molen in Edam, de begane grond van de molen, molenschuur en mulderswoning in Delft en de molenschuur in Wijk bij Duurstede.

Toelichting samengevoegde staat van baten en lasten

Bestedingspercentages

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Doelbestemmingspercentage Lasten	92%	90%	91%
Doelbestemmingspercentage Baten	92%	97%	96%
Wervingskostenpercentage	3%	5%	3%
Beheer en administratie	146.493	159.300	141.700

Ter informatie zijn in de tabel opgenomen het:

- bestedingspercentage lasten: percentage dat wordt gevonden door het totaal van de bestedingen aan de doelstellingen te delen door de som der lasten;
- bestedingspercentage baten: percentage dat wordt gevonden door het totaal van de bestedingen aan de doelstellingen te delen door de som der baten. De realisatie van de nalatenschappen zijn hoger dan begroot, hierdoor is het doelbestemmingspercentage baten lager geworden.
- Wervingskostenpercentage: percentage dat wordt gevonden door het totaal van de wervingskosten te delen door de som der geworven baten.
- Beheer en administratie: het bedrag is in euro's.

Realisatie 2021

11. Baten particulieren

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Contributies leden	101.496	95.804	103.382
Lidmaatschap eigenaren	4.150	5.000	5.315
Donaties, giften en schenkingen	27.192	23.000	23.552
Nalatenschappen	659.989	350.000	327.930
Baten Ornsteinfonds	15.000	0	15.000
Molenfonds	65.284	36.000	86.838
Bijdrage fondsen Allemolens.nl	0	5.000	0
Restauratiesubsidies	40	0	10
Onderhoudssubsidies	16.642	0	0
Totaal Baten van Particulieren	889.793	514.804	562.027

De baten particulieren zijn bij De Hollandsche Molen opgedeeld in verscheidene posten. De baten uit contributies en diverse giften van particulieren zijn iets hoger dan begroot. De baten uit nalatenschappen zijn hoger dan begroot. De baten van het Molenfonds betreffen de baten uit crowdfundacties afkomstig van particulieren. Deze baten zijn hoger dan begroot. De baten uit restauratie- en onderhoudssubsidies betreffen een bijdrage van particulieren t.b.v. onze eigen molens.

12. Baten bedrijven

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Contributies leden	1.335	1.988	2.335
Lidmaatschap eigenaren	3.090	2.700	3.575
Donaties, giften en schenkingen	225	10.080	345
Molenfonds	2.545	300	3.230
Onderhoudssubsidies	250	10.000	10.000
Totaal Baten van Bedrijven	7.445	25.068	19.485

13. Baten van Loterijorganisaties

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bijdrage VriendenLoterij	400.000	400.000	400.000
VriendenLoterij Molenvrienden	372.556	250.000	164.628
Bijdrage VriendenLoterij Geoormerkt werven	83.374	80.000	67.699
Totaal Baten van Loterijorganisaties	855.930	730.000	632.327

Onder baten van loterij organisaties zijn alle vormen van baten van de VriendenLoterij opgenomen. De bijdrage VriendenLoterij is het bedrag van de toekenning van de VriendenLoterij welke De Hollandsche Molen toekent aan met name restauratie en groot onderhoudsprojecten.
In overleg met de VriendenLoterij besteedt de vereniging € 50.000 aan het onderhoud van de eigen molen. Daarnaast besteedt zij € 40.000 aan communicatie & fondsenwerving en € 50.000 als vergoeding voor de uitvoeringskosten van toekenningen uit het Molenfonds.

Het VriendenLoterij Molenvrienden betreft de bijdrage uit de extra trekking voor het project Molenvrienden waaronder Nationale Molendag en de Molenprijs vallen.

De bijdrage VriendenLoterij Geoormerkt werven betreft de opbrengsten van deelnemers die bij de VriendenLoterij specifiek meespelen voor het molenbehoud. De bijdragen kennen over het algemeen een langlopend karakter.

14. Baten van overheden

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Contributies leden	425	590	720
Lidmaatschap eigenaren	6.075	6.125	5.575
Donaties, giften en schenkingen	650	25	0
Molenfonds	713.604	640.618	498.826
Project Bijdragen aan Erfgoed Deal Baten	65.303	60.000	46.977
Via Molina	0	0	-28.957
Digitalisering Molendocumentatie	32.686	20.000	3.175
Opbrengst werk voor derden-RCE	27.594	30.000	30.000
Overige projecten	0	10.000	0
Opbrengst Roeden-project	14.999	0	0
Onderhoudssubsidies	74.252	49.180	43.333
Totaal Baten van Overheden	935.588	816.538	599.649

Onder baten van overheden worden uitsluitend baten die zijn verkregen van een overheid, daaronder begrepen de Europese Unie of vergelijkbare internationale organisaties, overheidsinstellingen en publiekrechtelijke organisaties verantwoord.

Bij het Molenfonds betreft het de subsidie van het ministerie van OC&W ten behoeve van restauratie en onderhoud. Er is meer besteed dan begroot en om die reden ook meer subsidies verantwoord.

Het project Bijdragen aan Erfgoed Deal betreft de baten die de vereniging ontvangt om werkzaamheden voor het initiatief Erfgoeddeal mogelijk te maken.

15. Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Contributies leden	2.580	3.000	3.110
Lidmaatschap eigenaren	24.901	22.222	22.440
Donaties, giften en schenkingen	6.500	5.000	6.050
Molenfonds	7.530	3.800	12.988
Baten Gravin van Bylandt Stichting	29.000	23.500	18.000
Bijdrage fondsen Moleniconen / Allemolens.nl	-3.144	10.000	2.414
Bijdrage fondsen Ieder kind naar de molen	28.374	60.000	65.396
Project Belangenbehartiging Noord Holland	57.526	0	16.606
Opbrengst Roeden-project	1.000	0	0
Overige projecten	0	60.000	0
Bijdrage van Toorn Scholten Stichting	100.000	100.000	100.000
Restauratiesubsidies	10.900	32.500	0
Onderhoudssubsidies	6.164	0	7.952
Totaal Baten van Andere Organisaties zonder Winststreven	271.331	320.022	254.956

Onder baten van andere organisaties zonder winststreven worden opgenomen de baten van niet verbonden organisaties.

De baten Molenfonds betreffen baten van organisaties ten behoeve van het molenfonds, al dan niet met specificatie voor welke molen het is bestemd.

De baten van fondsen voor het project Moleniconen zijn lager vanwege vertraging met dit project vanwege de corona situatie.

Met de baten voor het project Belangenbehartiging Noord-Holland wordt het gerealiseerd dat we een molenconsulent aanstellen welke actief is in nauwe samenwerking met de Molenfederatie Noord-Holland.

De onderhoudssubsidie is vanwege twee donaties van €100 van molenstichtingen aan onze molen in Overschie, een donatie van de inmiddels opgeheven stichting Vrienden van de Wijkse Molen van €3.814 voor die molen en een donatie van Ars Donandi van €2.150 voor onze molen in Warnsveld.

16. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Baten verkopen	19.636	18.450	17.636
Kosten verkopen	-22.492	-16.100	-22.315
Netto baten verkopen	-2.856	2.350	-4.679
Opbrengst werk voor derden-Van Bylandt	2.500	2.500	2.500
Opbrengst werk voor derden-Wijnaendts-Luijten Fonds	4.667	0	1.127
Opbrengst werk voor derden-Advieswerk overigen	4.934	15.324	32.751
Congressen, presentaties en excursies	0	50	0
Examengeld vrijwillige molenaars	8.710	8.200	4.800
Verhuur	22.600	37.300	19.815
Totaal Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	40.555	65.724	56.314

Bij baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten heeft De Hollandsche Molen diverse werkzaamheden uitgevoerd.

De opbrengst voor advieswerk betreft enkele betaalde biotoopadviezen.

De verhuur is lager dan begroot wegens korting aan huurders wegens de corona situatie.

Kostentoerekening

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kosten van activiteiten	2.264.376	1.890.106	1.541.186
Salarissen en sociale lasten	366.773	438.263	375.779
Pensioenlasten	56.582	51.001	50.375
Ov. Personeelskosten	77.041	72.366	72.719
Huisvestingskosten	70.835	76.218	58.310
Kantoorkosten	80.531	72.983	77.354
Algemene kosten	80.702	85.670	84.751
	2.996.840	**2.686.607**	**2.260.474**

De kostentoerekening voor 2021 is gespecificeerd:

	DOELSTELLINGEN					WERVING BATEN	Beheer en administratie	Totaal 2021
	draagvlak-verbreding	belangen-behartiging	advisering	fondsen tbv derden	eigen molens			
Kosten activiteiten	656.706	139.565	21.365	1.281.777	120.991	43.972	-	**2.264.376**
Salarissen/soc.lasten	110.032	73.354	18.339	55.016	18.339	18.339	73.354	**366.773**
Pensioenlasten	16.975	11.317	2.829	8.487	2.829	2.829	11.317	**56.583**
Ov. pers.kosten	23.113	15.408	3.852	11.556	3.852	3.852	15.408	**77.041**
Huisvestingskosten	21.250	14.167	3.542	10.625	3.542	3.542	14.167	**70.835**
Kantoorkosten	24.159	16.106	4.027	12.080	4.026	4.027	16.106	**80.531**
Overige alg.kosten	24.211	16.140	4.035	12.105	4.035	4.035	16.140	**80.701**
	876.446	**286.057**	**57.989**	**1.391.646**	**157.614**	**80.596**	**146.492**	**2.996.840**

In de richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen is een model voor lastenverdeling opgenomen. In dit model wordt onderscheid gemaakt tussen kosten besteed aan doelstellingen, kosten voor de werving van baten en kosten voor beheer en administratie. Binnen de richtlijn is de fondsenwervende instelling vrij om te bepalen welke kosten toegerekend worden aan beheer en administratie, mits een consistente methodiek wordt gehanteerd.
De Hollandsche Molen heeft gekozen voor een methodiek die logisch voortvloeit uit het systeem van meerjarenbeleidsplan en activiteitenplan. Op basis van de urenregistratie is geïnventariseerd hoeveel uren de directie en medewerkers aan de vijf onderscheiden doelstellingen besteden en hoeveel uren betrekking hebben op beheer en administratie, waarbij de Aanbeveling kosten beheer en administratie van Goede Doelen Nederland is gevolgd. De kostentoerekening is dus gebaseerd op basis van de besteedde uren.
Gebleken is dat beheer en administratie werkzaamheden 20% van de brutoloonkosten betrof. Dit percentage is gehanteerd bij de berekening van de kosten beheer en administratie. Het bestuur heeft als maximale norm een percentage van 25% van de totale uitvoeringskosten gesteld.

21. Draagvlakverbreding

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Tijdschrift Molens	26.971	21.000	16.766
VriendenLoterij Molenvrienden	372.557	250.000	164.628
Educatie	155	28.116	93.760
Via Molina	530	2.000	3.289
Kosten BGL Geoormerkt werven	153.444	64.500	76.912
Jubileumkosten	0	0	195
Digitale communicatie	24.502	22.634	26.327
Digitalisering Molendocumentatie	32.686	20.000	3.175
Public relations	20	700	878
Allemolens.nl	8.013	14.700	5.286
Overige draagvlakverbredingprojecten	0	20.000	0
Relatiebeheer (CRM)	37.828	20.478	29.321
	656.706	464.128	420.537
Kostentoerekening uitvoeringskosten	219.739	238.950	233.769
	876.445	703.078	654.306

VriendenLoterij Molenvrienden			
Molenprijs	136.418	105.000	109.317
Nationale Molendag	135.894	54.000	15.170
Molenfeest en overige Molenfonds	0	20.000	105
Diversen	52.085	15.000	18
Uitvoeringskosten	48.160	56.000	40.018
	372.557	250.000	164.628

Het project Molenvrienden heeft hogere uitgaven, mede omdat er budget over was uit het vorige jaar waar van vanwege de corona situatie de kosten lager waren.
Voor Educatie zijn minder kosten gemaakt omdat voor het project geen subsidie is verkregen en zo niet uitgevoerd kon worden.
Het relatiebeheer systeem heeft een uitbreiding gekregen om de gegevens van ons relaties beter te kunnen beheren, de nieuwsbrief verzending te koppelen aan het CRM en toe te werken naar een klanten-pyramide.

22. Belangenbehartiging

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Examens vrijwillige molenaars	13.117	21.630	9.118
Molencontactdag	143	5.150	69
Molenadviesraad	771	2.472	0
Project Belangenbehartiging Noord Holland	57.526	0	16.606
Bijdragen aan Erfgoed Deal	62.883	64.220	46.977
Congressen, presentaties en excursies	5.086	721	51
Molentoekomst/Molenlobby	39	200	0
	139.565	94.393	72.821
Kostentoerekening uitvoeringskosten	146.493	119.467	74.806
	286.058	213.860	147.627

De kosten voor de examens van molenaars zijn lager omdat vanwege de corona met een kleinre bezetting van exainatoren is gewerkt. Ook hebben vergaderingen van de examencommisie online plaats gevonden.
De Molencontactdag heeft digitaal plaatsgevonden, net zoals de Molenadviesraad.
Middels het project Belangenbehartiging Noord-Holland is het mogelijk een molenconsulent aan te stellen welke actief is in nauwe samenwerking met de Molenfederatie Noord-Holland.
Middels het project Erfgoed Deal kan de vereniging werkzaamheden voor het initiatief Erfgoeddeal mogelijk maken.
Congressen en excursies betreffen de kosten voor het internationale congres voor The Craft of the Miller.

23. Advisering

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Technische Advisering	112	600	494
Molenbiotoop Advisering	4.699	8.142	11.641
Stichting Molendocumentatie	12.951	13.462	7.596
Roeden-project	2.696	0	0
Veiligheidsproject	907	2.053	0
Kosten werk voor derden	0	5.466	104
	21.365	29.723	19.835
Kostentoerekening uitvoeringskosten	36.623	79.650	96.385
	57.988	109.373	116.220

24. Fondsen t.b.v. derden

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Projecten budget VriendenLoterij	335.394	260.000	186.500
Projecten budget van Toorn Scholten Stichting	110.000	100.000	85.345
Projecten budget PBCF Jongerenfonds Molens	0	15.000	0
Projecten budget Koos Andriessen Moleneducatiefonds	29.374	25.000	55.232
Projecten budget Ornsteinfonds	0	10.000	0
Projecten budget Molenfonds.nl	75.360	40.100	102.541
Projecten budget Molenfonds Rijk	650.649	594.475	435.706
Projecten budget Van Bylandt Stichting	29.000	23.500	18.000
Projecten budget Wynaendts-Luijten Fonds	42.000	5.590	10.143
Projecten budget Fonds van Lange	0	0	0
Projecten budget Stokhuyzenpublicatie Fonds	10.000	0	20.097
	1.281.777	1.073.665	913.564
Kostentoerekening uitvoeringskosten	109.870	119.483	117.963
	1.391.647	1.193.148	1.031.527

In de tabel op de volgende pagina staan de toekenningen aan molenprojecten vanuit het budget van de VriendenLoterij, Van Toorn Scholten Stichting, OC&W en de Gravin van Bylandtstichting.

De kolom Overig Molenfonds betreft toekenningen van crowdfund acties via het molenfonds welke opgenomen zijn uit te betalen bedragen met een totaal bedrag van €49.497.

De Hollandsche Molen

Overzicht toekenningen aan molens en vrijgevallen toekenningen						
Omschrijving voor jaarrekening	*VriendenLoterij*	*Gravin van Bylandt*	*Van Toorn Scholten Stichting*	*Ministerie OC & W*	*Overig molenfonds*	*Totaal €*
Vrijval toekenningen	-8.461	-	-	-3.701	-	-12.162
De Hoop te Harderwijk	6.726	2.000	-	-	11.274	20.000
Zuidmolen te Groesbeek	25.000	4.500	-	-	-	29.500
De Hoop te Garsthuizen	5.500	4.500	-	-	-	10.000
De Gooyer te Wolvega	25.000	-	-	-	-	25.000
De Leeuw te Lettele	-	-	-	4.214	-	4.214
De Krijgsman te Oosterblokker	-	-	-	45.959	-	45.959
De Duif te Nunspeet	25.000	-	-	-	-	25.000
De Hersteller te Sintjohannesga	25.000	-	-	-	-	25.000
De Ster te Rotterdam-Kralingen	-	-	-	52.500	-	52.500
Oukoper Molen te Nieuwersluis	-	-	-	-	29.500	29.500
t Vliegend Hert te 's Gravendeel	-	-	-	3.773	-	3.773
De Jager te Woudsend	-	-	-	20.720	-	20.720
Strijkmolen B te Oudorp	-	-	-	14.353	-	14.353
Feanstermoune te Surhuisterveen	-	-	-	44.205	-	44.205
Westermolen te Langerak	-	-	-	7.500	-	7.500
Grote Geesterse Molen te Geesteren	-	-	10.000	52.500	-	62.500
Geremolen te Hazerswoude-Dorp	-	-	-	7.500	-	7.500
Doeshofmolen te Leiderdorp	-	-	-	7.008	-	7.008
Molen F te Burgerbrug	25.000	-	-	-	-	25.000
Molen ZG te Burgerbrug	20.000	-	-	-	-	20.000
Strijkmolen I te Rustenburg	25.000	-	-	-	-	25.000
De Sterrenberg te Nijeveen	24.575	-	-	-	425	25.000
Goudriaanse Molen te Goudriaan	-	-	-	38.538	-	38.538
Kortlandse Molen	-	-	-	7.500	-	7.500
De Korenbloem te Ulvenhout	-	-	-	52.500	-	52.500
Kyck over den Dyck te Dordrecht	-	-	-	49.456	-	49.456
Strijkmolen E	-	-	-	14.353	-	14.353
Strijkmolen D	-	-	-	14.353	-	14.353
De Hoop te Sumar	25.000	4.500	-	-	-	29.500
Molen van Hulsen te Geulle	-	-	-	52.500	-	52.500
De Vrijheid te Schiedam	-	-	-	4.800	-	4.800
De Palmboom te Schiedam	-	-	-	4.800	-	4.800
De Oortmanmolen te Lattrop	-	-	-	49.835	-	49.835
De Eendracht te Anjum	-	-	-	25.200	-	25.200
De Kaagmolen te Opmeer	-	-	-	52.500	-	52.500
De Hoop te Dokkum	25.000	4.500	-	-	-	29.500
De Volharding te Jislum	15.000	-	-	-	-	15.000
Houtzaagmolen De Otter Molenprijs 2021	25.000	-	-	-	-	25.000
Beintemapoldermolen te Westergeest	25.000	4.500	-	-	-	29.500
Terpensmole te IJlst	-	-	-	7.200	-	7.200
Langweerder Molen te Langweer	10.500	4.500	-	-	-	15.000
Middenmolen Nr 2 te Aarlanderveen	-	-	40.000	-	4.852	44.852
De Havik te Grootschermer	-	-	-	20.583	-	20.583
Braakmolen te Goor	-	-	30.000	-	-	30.000
De Speelman te Overschie	-	-	30.000	-	-	30.000
Roedenproject	11.554	-	-	-	3.446	15.000
Totaal toegekend in euro's	**335.394**	**29.000**	**110.000**	**650.649**	**49.497**	**1.174.540**

Projecten budget VriendenLoterij

In het boekjaar deed de VriendenLoterij een toekenning van wederom € 400.000 aan De Hollandsche Molen. Van dit bedrag wordt € 260.000 via het Molenfonds verdeeld over de molens in Nederland. De interne doorbelasting van de bijdrage van de loterij betreft een herallocatie van de door de loterij toegekende bijdrage aan de baten fondsenwerving, personele kosten en aan de eigen molens. Het verloop van het molenbudget VriendenLoterij was als volgt:

Saldo Molenfonds overgeheveld van vorig jaar	€	476.123
Ontvangen in het verslagjaar van de BankGiro Loterij	€	400.000
Bijdrage eigen molens De Hollandsche Molen	-€	50.000
Communicatie en fondsenwerving	-€	40.000
Vergoeding uitvoeringskosten De Hollandsche Molen	-€	50.000
Totaal toe te kennen aan molens	€	260.000
Totaal toegekend in 2021 aan molens	€	335.394
Overgeheveld naar 2022	€	400.729

Hiervan is €400.000 toegekend in 2021 maar in 2022 uitgekeerd. Zie opmerking overige vorderingen in hoofdstuk 3 en opmerking Molenfonds in hoofdstuk 7.

Projecten budget van Toorn Scholten Stichting

In het verslagjaar werd €100.000 ontvangen en voor €110.000 toekenningen gedaan. €10.000 werd onttrokken aan het bestemmingsfonds waardoor het saldo op €4.655 kwam te staan.

Saldo overgeheveld van vorig jaar	€	14.655
Ontvangen in het verslagjaar van de stichting	€	100.000
Totaal toegekend in 2021 aan molens	-€	110.000
Overgeheveld naar 2022	€	4.655

Projecten budget Koos Andriessen Molendeducatiefonds

In het verslagjaar werd voor € 29.374 onttrokken. Het saldo kwam hierdoor op € 142.919 te staan.

Saldo overgeheveld van vorig jaar	€	172.293
Onttrekkingen in het verslagjaar	-€	29.374
Overgeheveld naar 2022	€	142.919

Het Koos Andriessen Moleneducatiefonds had de volgende onttrekkingen:

Toezeggingen	21.052
Materialen	2.489
Verzendkosten	479
Communicatie	2.879
Uitvoeringskosten	2.475
Totaal Onttrekkingen	29.374

De toezeggingen van het Koos Andriessen Moleneducatiefonds worden als volgt gespecificeerd.

Overzicht toekenningen Koos Andriessen Moleneducatiefonds		
Stichting Penta-Basisschool Dynamis - vrijval	€	-824,35
TOF Onderwijs-Tubbergen - vrijval	€	-2.303,13
OBS de Rietgors-Leuvensheim - vrijval	€	-528,00
Stichting molen De Doornboom - vrijval	€	-102,45
De Bloeiende Betuwe-Rhenoy Over vrijval	€	-100,00
Petje Af - Dorst	€	2.885,00
Basisschool de Lichtkring-Zuidlaren	€	1.102,50
Basisschool St. Theresia-Swalmen	€	1.096,51
CBS it Fundamint-Hallum	€	2.360,00
Basisschool de Bolster-Gilze	€	952,40
De Twee Wieken-Zwijndrecht	€	3.370,00
Basisschool de Wegwijzer-Bellingwolde	€	600,00
Stg de Rijsoordse Molen-Ridderkerk	€	1.350,00
Stg. Molen de Korenaar-Den Haag	€	1.495,00
Octantschool Beatrix-Pijnacker	€	314,00
Korenmolen De Prins van Oranje-Beesd	€	5.000,00
Openbare Vroonermeerschool-Alkmaar	€	544,00
Jan de Bakkerschool-Woerden	€	3.741,50
OBS de Globe SBO Sonnevanck-Rotterdam	€	100,00
Totaal	€	21.052,98

Projecten budget overig Molenfonds (waaronder Molenfonds.nl)

In het verslagjaar werd behalve genoemde toekenningen een bedrag van €1.257 toegevoegd aan het algemene Molenfonds die genoteerd staat als nog te betalen bedragen. Het totaal van dit algemene Molenfonds is hiermee op €17.783 gekomen. Zie ook hoofdstuk 9.

Saldo algemeen Molenfonds overgeheveld van vorig jaar	€	16.526
Ontvangen in het verslagjaar	€	18.205
Toegekend in het verslagjaar voor specifieke projecten	-€	16.948
Overgeheveld naar 2022 (te betalen bedragen)	€	17.783

Projecten budget Molenfonds Rijk

In het verslagjaar werd, behalve genoemde toekenningen, €62.955 aan uitvoeringskosten gemaakt.

Toegekend in het verslagjaar	€	650.649
Vergoeding uitvoeringskosten De Hollandsche Molen	€	62.955
Totaal	€	713.604

Projecten budget M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
In het verslagjaar werd €26.000 ontvangen waarvan €2.500 bestemd was voor vergoeding uitvoeringskosten aan De Hollandsche Molen. Behalve deze resterende €23.500 resteert er nog een bedrag van €5,500 die niet toegekend was in 2020. In 2021 is er een bedrag van €29.000 toegekend in 2021.

Saldo overgeheveld van vorig jaar	€	5.500
Ontvangen in het verslagjaar van de stichting	€	23.500
Totaal toegekend in 2021 aan molens	-€	29.000
Resteert	€	0

Projecten budget Wijnaendts-Luijten Fonds
In het verslagjaar werden voor €9.106 toekenningen gedaan ten behoeve van het onderhoud van molens in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden.

Projecten budget Fonds van Lange
In het verslagjaar is het Fonds van Lange opgeheven en is het budget over gegaan naar het molenfonds.

25. Eigen molens

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Afschrijvingen	9.116	9.117	9.116
Restauratiekosten	9.638	32.500	1.670
Onderhoudskosten	74.760	77.500	29.689
Lasten Onderhoudsreserve De Roos	2.694	0	0
Verzekeringen en belastingen	24.783	30.080	23.879
	120.991	149.197	64.354
Kostentoerekening uitvoeringskosten	36.623	39.817	35.964
	157.614	189.014	100.318

26. Wervingskosten

De kosten van activiteiten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

27.

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Fondsenwervingsprojecten	24.109	67.000	48.095
Nalatenschappen	19.863	2.000	1.980
Kosten eenmalige acties	0	10.000	0
	43.972	79.000	50.075
Kostentoerekening uitvoeringskosten	36.623	39.833	18.701
Totaal Wervingskosten	80.595	118.833	68.776

28. Kosten beheer en administratie

Deze kosten zijn 20,0% van de uitvoeringskosten. De totale uitvoeringskosten zijn als volgt te specificeren:

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
a. Salarissen en sociale lasten	366.773	438.263	375.779
b. Pensioenlasten	56.582	51.001	50.375
c. Overige personeelskosten	77.041	72.366	72.719
d. Huisvestingskosten	70.835	76.218	58.310
e. Kantoorkosten	80.531	72.983	77.354
f. Algemene kosten	80.702	85.670	84.751
Uitvoeringskosten	732.464	796.501	719.288
Reeds toegerekende uitvoeringskosten	-585.971	-637.200	-577.588
Kosten Beheer en Administratie	146.493	159.301	141.700

De salarissen en sociale lasten zijn lager dan begroot vanwege de doorbelasting naar projecten en uitkering verzekeringen wegens ziekte.

30. Saldo Financiële Baten en Lasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Rente	14	0	331
Couponrente	7.000	8.315	7.099
(Stock)dividend	39.808	47.272	37.671
Baten verhuur appartementen Zeeburgerdijk	15.643	15.489	15.309
Waardeverandering beleggingen	222.207	0	25.409
Totaal Financiële Baten	284.672	71.076	85.819
Bankkosten	-8.322	-3.329	-7.485
Kosten van Beleggingen	-14.937	-11.330	-11.465
Totaal Financiële Lasten	-23.259	-14.659	-18.950
Saldo Financiële Baten en Lasten	261.413	56.417	66.869

Conform Richtlijn 650 zijn de financiële baten en lasten in één tabel gepresenteerd.

De rente was lager dan verwacht.
De waardeverandering beleggingen betreft het resultaat van gerealiseerde en ongerealiseerde koerswisselingen. In de begroting is een gemiddelde opgenomen van de laatste 10 jaar. Volgend jaar worden dezen niet meer begroot.

40. Salarissen en sociale lasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Salarissen	475.533	459.067	490.385
Wettelijke Sociale lasten	83.450	88.696	80.938
Opbrengst verzuimverzekering	-30.519	0	-24.551
Doorbelaste salariskosten	-161.691	-109.500	-170.993
	366.773	438.263	375.779

Per 31 december 2021 waren er 14 (14 in 2020) mensen in dienst van De Hollandsche Molen (8,2 f.t.e. t.o.v. 8,5 f.t.e. vorig jaar).

Doorbelaste salariskosten
Deze bestaan uit € 48.127 vanuit het project VriendenLoterij Molenvrienden, € 35.865 voor de molenconsulent NH, € 34.922 vanuit Bestemde Reserve Molenfonds, € 20.302 voor de molenconsulent GLD, € 20.000 vanuit de bijdrage van de VriendenLoterij ten behoeve van de fondsenwerving en € 2.475 vanuit het Koos Andriessen Moleneducatiefonds. Vanwege de uitbreiding van de werkzaamheden van de molenconsulent NH en het aanstellen van een extra molenconsulent GLD vallen de doorbelaste salariskosten hoger uit dan begroot. Dit is ook de reden dat de salarissen hoger uitvallen.

Bezoldiging directie (verantwoording conform de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van GDN)

Naam	N.M.D.M. Bakker			
Functie	directeur			
Dienstverband				
	Aard	onbepaald		
		Uren	30	
		Part-time percentage	83%	
		Periode	1/1-31/12	
Bezoldiging				
	Jaarinkomen			
		Bruto loon/salaris	62.598	
		Vakantietoeslag	4.984	
		Eindejaarsuitkering	5.611	
	Totaal Jaarinkomen			73.193
	Belastbare vergoedingen/bijtellingen			0
	Pensioenlasten (wg deel)			9.404
Totaal bezoldiging 2021				82.597
Totaal bezoldiging 2020			80.354	

Toelichting
Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt De Hollandsche Molen de Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen van Goede Doelen Nederland (zie www.goededoelennederland.nl). De Adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. Deze norm wordt bepaald door de BSD score. In 2022 is deze vastgesteld op 400 punten. Het maximum salaris is volgens de regeling € 111.345 (peildatum 1 januari 2020). Per 2018 worden de SV-lasten niet meer meegerekend.

Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Het bestuur is onbezoldigd.

41. Pensioenlasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Pensioenpremieafdracht	84.444	78.452	75.192
Werknemersbijdrage pensioen	-27.862	-27.451	-24.817
	56.582	51.001	50.375

42. Overige personeelskosten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Verzuimverzekering	27.344	25.000	24.713
Arbodienst Maetis	4.923	4.300	4.338
Reis- en verblijfkosten	11.265	20.000	17.101
Studiekosten	11.249	7.740	10.480
Uitzendbureaus	205	1.000	3.831
Kantinekosten	3.624	2.500	1.643
BHV	0	400	0
Wervingskosten	1.476	1.000	182
Overige personeelskosten	16.955	10.426	10.431
	77.041	72.366	72.719

De kosten voor de verzuimverzekering en de arbodienst zijn hoger vanwege een toename in het ziekteverzuim.
De studiekosten zijn hoger omdat meer medewerkers een cursus hebben gevolgd.
De overige personeelskosten zijn hoger wegens begeleiding zieke medewerkers.

43. Huisvestingskosten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Energiekosten	10.725	14.091	9.126
Erfpacht	4.769	10.000	16.132
Onderhoudskosten en servicekosten	49.406	44.849	27.549
Onroerende Zaak Belasting	2.687	2.978	1.283
Opstalverzekering	1.766	1.800	1.712
Rioolbelasting	1.482	2.500	2.508
	70.835	76.218	58.310

De huisvestingskosten hebben betrekking op de exploitatie van het onroerend goed aan de Zeeburgerdijk te Amsterdam. De energiekosten zijn onder andere lager vanwege een teruggave energiebelasting. De kosten voor onderhoud en service zijn hoger vanwege niet-begrote onderhoudskosten aan het pand.

44. Kantoorkosten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kantoorbenodigdheden en drukwerk	19.828	5.200	12.423
Afschrijvingen	22.208	21.026	21.209
Computerkosten	11.165	19.272	11.759
Abonnementen en contributies	13.404	8.041	9.015
Portokosten	4.568	10.700	12.337
Telefoonkosten	4.378	3.478	3.111
Administratiekosten	3.566	4.040	3.938
Kopieerkosten	220	312	3.113
Vakliteratuur	1.194	914	449
	80.531	72.983	77.354

De kosten voor kantoorbenodigdheden zijn hoger vanwege het project Archivering. Eenmaal per 10 jaar wordt het archief van de vereniging overgeheveld naar de Stichting Molendocumentatie.

45. Algemene kosten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Accountants- en jaarrekeningkosten	35.209	28.000	23.855
Kosten CBF-keur	5.064	4.400	4.312
Assurantiekosten	5.981	6.670	6.288
Representatiekosten	5.437	5.100	4.044
Vergaderkosten	29.017	41.060	46.191
Overige kosten	-6	440	61
	80.702	85.670	84.751

De overige kosten zijn negatief vanwege een rekenverschil.

Bijlagen

A. Samenstelling bestuur en nevenfuncties
Per 31-12-2021

Het bestuur van De Hollandsche Molen bestond uit de volgende onafhankelijke personen (tussen haakjes jaar van aftreden), te weten:

- de heer drs. N. (Nico) Papineau Salm, voorzitter (2024)
  nevenfuncties:
  * secretaris bestuur stichting 'Schoner Holland'
  * voorzitter Vereniging oud-statenleden provincie Noord-Holland

- mevrouw J. Zwerver-Roerig, vice-voorzitter (2023)
  nevenfuncties:
  * mentor
  * lid Raad van Toezicht Tintenwelzijnsgroep

- de heer A.V. de Kok (2025)
  nevenfuncties:
  * voorzitter redactie maandblad OKe Oegstgeest

- de heer H.P.A. van Erve (2022)
  nevenfuncties:
  * voorzitter examencommissie De Hollandsche Molen
  * vertrouwenspersoon van De Hollandsche Molen
  * lid bestuur Stichting De Kerkhovense Molen, Oisterwijk
  * lid bestuur Stichting tot instandhouding van het Gilde St. Dionysius

- de heer drs. R.C. Boeder (2025), zelfstandig adviseur
  nevenfuncties:
  * voorzitter juniorencommissie Koninklijke Nederlandse Roeibond

- de heer J.J. Demoed (2025), manager lokale overheid en procesbegeleider en fractievoorzitter CDA Rijnland
  nevenfuncties:
  * voorzitter Raad van Toezicht RIBW Fonteynenburg
  * lid algemeen bestuur Hoogheemraadschap van Rijnland
  * MFN Mediator
  * voorzitter Raad van Toezicht Unicoz Onderwijsgroep

- mevrouw D. Go-Feij (2025)
  nevenfuncties:
  * lid en vice-voorzitter Raad van Toezicht Leprastichting
  * lid bestuur Stichting Vrienden van Abrona
  * secretaris Teenstra Foundation

- mevrouw M.L.C. van de Hei (2025), projectleider netwerk Brabants kloosterleven en coördinator omgevingsnetwerk Helmond en de Peel.
  nevenfuncties:
  * lid bestuur Stichting Vrienden van de Annakapel in Koolwijk

Aan de leden van het bestuur zijn in het verslagjaar geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt. De bestuursleden ontvingen in 2021 geen bezoldiging. Aan de bestuursleden is in 2021 een reis- en verblijfvergoeding verstrekt van € 2.202 (2020: € 2.240).

Per 31 december 2021 bestond het bestuur van de stichting FAOM uit drs. N. Papineau Salm, drs. R.C. Boeder (penningmeester), dhr. A.V. de Kok (secretaris), dhr. A.H.P.M. Meesters en dhr. J.V. van Noorle Jansen.

- de heer dhr. A.H.P.M. Meesters, partner Mazars Accountants
  nevenfuncties:
  * Vereniging De Westbrabantse Molens, voorzitter
  * Stichting Molen Bavel, secretaris

- de heer mr. J.V. van Noorle Jansen, 'of Counsel' bij Meijburg & Co
  nevenfuncties:
  * Bestuurslid Stichting Continuïteit Libra International
  * Raadsheer-plaatsvervanger Gerechtshof Den Haag

B. Samenstelling bureau
Per 31-12-2021
Nicole Bakker, directeur (0,8 f.t.e.)
Ciska Buiten, medewerker front office (0,6 f.t.e.)
Colette Cramer, medewerker front office (0,2 f.t.e.)
Leo Endedijk, hoofd belangenbehartiging (0,8 f.t.e.)
Matthijs Ero, adviseur molens (0,8 f.t.e.)
Ed van Gerven, medewerker communicatie (0,8 f.t.e.)
Jippe Kreuning, adviseur Molenfonds (0,6 f.t.e.)
Arnaud Otten, financieel medewerker (0,2 f.t.e.)
Jorinde Pijnnaken-Vroeijenstijn, adviseur molens (0,6 f.t.e.)
Evert Verhoeven, molenconsulent (0,4 f.t.e)
Thomaz van Os, molenconsulent (0,55 f.t.e.)
Joseph Vos, financieel administrateur (0,55 f.t.e.)
Marion de Vries, coördinator CRM en front office (0,7 f.t.e.)

In totaal bestaat het team uit 14 medewerkers (8,3 f.t.e.)

Tevens zijn op het bureau vrijwilligers actief
Bert van den Brink, vrijwilliger financiële administratie
Marjan ten Broeke, vrijwilliger beeld en geluid

De nevenfuncties van mevrouw Bakker betreffen het lidmaatschap van het bestuur van de FIM en bestuurslid van Via Molina. De nevenfunctie van de heer Ero betreft het lidmaatschap van het bestuur van De Zaansche Molen. De nevenfunctie van de heer Kreuning betreft het vrijwilligerschap bij De Zaanse Molen.

C. Samenstelling molenadviesraad en commissies
Per 31-12-2021

Vanwege de AVG wetgeving zijn slechts de leden van de raden en commissies genoemd welke een statutaire rol hebben.

Molenadviesraad

Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde	De heer M.K.C. Dolman
Gild Fryske Mounders	De heer K. Toxopeus
Gilde van Vrijwillige Molenaars	De heer E. Kopp
Molenplatform-ZH	De heer Ir. P. Hellinga
Molenstichting Het Land van Heusden en Altena	De heer R.M.W.J. Dielissen
Molenstichting Limburg	De heer J. Ubachs
Molenstichting Noord-Brabant	De heer mr. J.C.M. Pommer
Molenstichting voor het Gelders Rivierengebied	Mevrouw L. van Ruijven-van Leeuwen
Nederlandse Vereniging van Molenmakers	De heer L.J. Verbij
Rijnlandse Molenstichting	De heer W.J. Bos
SIMAV	De heer H. van Dieren
Stichting De Fryske Mole	De heer J.J. Poorte
Stichting De Groninger Poldermolens	De heer J. Oomkes
Stichting De Noord-Hollandse Molenfederatie	De heer Drs. D.J. Braaij
Stichting De Overijsselse Molen	De heer T. Temmink
Stichting De Schiedamse Molens	De heer H.C. Boogaard
Stichting De Zijper Molens	De heer P.J. Marees
Stichting Het Drentse Landschap	De heer Tappel
Stichting Het Groninger Molenhuis	Mevrouw R. Broekhuis
Stichting Het Limburgs Landschap	De heer R. Gerats
Stichting Het Utrechts Landschap	De heer P. Vesters
Stichting MolenDocumentatie	De heer W.H.B. van Dunné
Stichting Monumentenbehoud Dongeradeel	De heer H. van der Veen
TIMS Nederland	De heer R. Verkerk
Vereniging De Zaansche Molen	De heer J. ter Wisscha
Vereniging De Zeeuwse Molen	De heer J. Melse
Vereniging De Hollandsche Molen	Mevrouw N.M.D.M. Bakker
Vereniging De Hollandsche Molen	De heer drs. N. Papineau Salm

Examencommissie
H.P.A. (Hub) van Erve, voorzitter
E.M. Blenke, secretaris
N.A.M. van den Broek, examenplanner

Stichting Molendocumentatie
Bestuur
W.H.B. (Bruno) van Dunné, voorzitter
R. (Rob) van der Burg, secretaris
E.P. (Eric) Hannema, penningmeester
E. (Erik) Stoop, coördinator vrijwilligers
B. (Bert) Bulder
D.M. (Dick) Bunskoeke
A. (Annette) Welkamp
D.J.K. (Dick) Zweers

D. Overzicht van molens en bijbehorend onroerend goed

De post molens en bijbehorend onroerend goed onder de materiële vaste activa bestaat uit de volgende molens per 31 december 2021. Tevens is per molen de actuele WOZ-waarde aangegeven.

	Boekwaarde	WOZ-waarde	Verzekerde waarde
Molen De Roos, Delft	103.490	393.000	2.243.600
Zuidpoldermolen, Edam	126.056	69.000	832.600
Braakmolen, Goor	1	1	958.800
De Jager, Oud-Vossemeer	3.930	6.000	821.900
De Speelman, Overschie	1	1.000	1.203.500
Grond onder Stenen gemaal, Texel	0	0	0
Nooit Gedacht, Warnsveld	1	0	1.436.700
Rijn en Lek, Wijk bij Duurstede	8.287	8.000	1.875.400
	241.766	477.001	9.372.500

E. Effectenportefeuille per 31 december 2021

E. EFFECTENPORTEFEUILLE

Obligaties		*Marktwaarde*
Var eur inv bank 05/25 1,0146@€120000		121.752
Pimco GIS Glb Inv Grade Crdt Dist 25900@€11,77		304.843
Robeco gwth sam euro sdg cr ch dis 476@€98,4600840336134		46.867
Robeco financial institute bond ch dis 475@€103,930526315789		49.367
Robeco high yield bonds hdg dis v 2658,6406@€92,0000243733583		244.595
6,5% Rabobank Certificaten 1,39@€101875		141.606
Totaal obligaties		**909.030**

Aandelen	*Aantal*	*Marktwaarde*
NT Eur Esg Eq Idx B dis	264	345.582
NT WORLD ESG EQ IDX B DIS	223	476.128
Triodos microfinance fund z dist	4.950	129.542
Priv inv/cadogan ad/ side p	126	11.945
Ishares Msci World Sri Etf	23.500	234.706
Totaal aandelen		**1.197.903**

Totaal effectenportefeuille	**2.106.933**

F. Overzicht van baten en lasten m.b.t. het onderhoud van de eigen molens en bijbehorend onroerend goed over 2021

	Baten Huren	Baten Subsidies	Lasten Onderhoud	Verzekering Belasting en Energiekosten	**Saldo Baten en Lasten**
Molen De Roos, Delft	8.250	6.783	1.091	6.029	7.912
Woning molen De Roos, Delft	0		0		0
Zuidpoldermolen, Edam	6.942	11.451	12.594	3.569	2.231
Braakmolen, Goor		1.039	2.002	2.116	-3.079
De Jager, Oud-Vossemeer		12.631	22.063	885	-10.317
De Speelman, Overschie		27.241	17.000	1.234	9.007
Nooit Gedacht, Warnsveld		13.251	13.681	4.994	-5.424
Rijn en Lek, Wijk bij Duurstede		24.910	5.955	5.956	12.999
Inforuimte, Wijk bij Duurstede	3.750		374	0	3.376
Molens algemeen		50.000	0	0	50.000
	18.942	147.307	74.760	24.783	66.705

G. Overzicht van baten uit nalatenschappen

	2021	2020
mevrouw V.R.C. Derks	180.000	
de heer W.L. Cremer	154.265	
mevrouw J.H. Hofman	140.000	
de heer G.G. Schepperle	100.000	
mevrouw A.M. vd Werf-van Rijn	32.842	100.000
de heer P. van Ernst	25.000	
de heer M. Weeda	15.382	45.000
de heer W. Dolman	10.000	
de heer J.M. Pigeaud	2.500	
de heer J. Verweij		58.337
mevrouw Th.M. van Schie		55.490
mevrouw B.C. Pot-Vennik		17.102
de heer L.S. Heringa		10.000
mevrouw S.M. Romburgh-Hageman		10.000
de heer R. van Mesdag		10.000
de heer P.A. Stornel		10.000
de heer W. Steenpoorte		10.000
C. Pluymert		2.000
Totaal	**659.989**	**327.930**

H. Jaarplan en begroting 2022

Inleiding

Voor De Hollandsche Molen zal 2022 in het teken staan van de voorbereidingen op het 100-jarig jubileum van De Hollandsche Molen het jaar daarop. In ons jubileumjaar wil de vereniging 100.000 Molenvrienden maken. Het vergroten van onze achterban is van groot belang voor onze toekomst. Zo maken we immers het draagvlak voor molens zichtbaar en rekenen we op nog meer steun, zowel in de vorm van financiële bijdragen als door middel van vrijwillige inzet.
De projecten die de vereniging doet, zijn te groeperen in:

- Communicatie en fondsenwerving: activiteiten gericht op het publiek, van jong tot oud
- Belangenbehartiging: activiteiten gericht op het molenveld
- Advies: advisering van belanghebbenden
- Molenfonds: werving en toekenning van gelden aan molens
- Eigen molens: behoud van molens in bezit van de vereniging
- Organisatie: ondersteunde activiteiten binnen de vereniging

In dit Jaarplan 2022 worden de plannen van De Hollandsche Molen beschreven. Voor de werkorganisatie ligt er onder dit jaarplan een uitgebreider werkplan. Beide plannen sluiten aan bij het meerjarenbeleidsplan 2021-2025 zoals dat door het bestuur is vastgesteld in april 2021.
Het bestuur en medewerkers hebben veel zin in 2022 en de genoemde activiteiten.

1.Communicatie en fondsenwerving

Draagvlak voor molens is van groot belang. De Hollandsche Molen wil het draagvlak bij het publiek vergroten en verzilveren. Ons jubileumjaar is daar bij uitstek geschikt voor en daar werken we in 2022 naar toe. Zo zal de huisstijl van de vereniging worden opgefrist wat zijn weerslag krijgt in het blad Molens, de website en alle andere uitingen. De projecten richten zich op diverse doelgroepen. Van ouders tot kinderen, van Nederlander tot nieuwkomer, van molen bezoeker tot onderzoeker, van nationaal tot internationaal. Allemaal om te komen tot 100.000 Molenvrienden in het jubileumjaar. In 2022 willen we in ieder geval in totaal 50.000 Molenvrienden hebben. Om dit aantal te bereiken werven we middels alle activiteiten die we doen, onze social media en andere wervingscampagne. Ook de winkel gaat geprofessionaliseerd worden zodat dit ook een middel wordt de molen onder de aandacht te brengen en voor De Hollandsche Molen hogere opbrengsten genereert. In bijlage 1 zijn de kwantitatieve doelen te lezen.

Een Molenvriend is iemand die van molens houdt en dit bij ons kenbaar heeft gemaakt.

De Hollandsche Molen heeft de contactgegevens van een Molenvriend in het CRM-systeem staan en onderhoudt een duurzame (communicatie)relatie met een Molenvriend, bijvoorbeeld middels een (digitale) nieuwsbrief, mailings, bladen en/of activiteiten op of bij de molen.

Een Molenvriend kan dus een vrijwilliger, lid, donateur, schenker, erflater of abonnee zijn, zolang we een mogelijkheid hebben om 1:1 met de persoon te communiceren en de gegevens in ons CRM staan.

De VriendenLoterij Nationale Molendag kan dit jaar hopelijk weer echt gevierd worden. Zoals het er nu uitziet kunnen de molens hun deuren weer openen en publiek ontvangen. De fysieke Nationale Molendag wordt online ondersteund. We hebben tot doel om 150.000 bezoekers op en rond de molens te ontvangen en 50.000 online bezoekers. Met Nationale Molendag bouwen we ook aan het uitbreiden van onze Molenvrienden, 5.000 nieuwe vrienden is het doel.
Natuurlijk organiseren we ook de Molenprijs, de publieksprijs van € 75.000 voor het molenproject wat de meeste stemmen krijgt. Ons doel is 50.000 stemmers en 25.000 extra Molenvrienden.
Nieuw is de Klassendag die we in aanloop naar Open Monumentendag gaan organiseren. We richten ons erop dat 20.000 kinderen de molen bezoeken. Ook blijven we doorgaan met het project Ieder Kind naar de Molen. Dit project richt zich specifiek op basisscholen, zodat zoveel mogelijk kinderen met school de molen bezoeken. Het project stimuleert het gebruik van het Educatiefonds van het Molenfonds om een molenbezoek financieel te ondersteunen.
En we geven de komende jaren speciale aandacht aan de nieuwkomers in ons land. De molen is hét symbool van Nederland. Samen met 2.000 taalcoaches die een rol spelen bij de inburgering willen we het molenbezoek van nieuwe Nederlanders stimuleren.
Zoals gezegd zijn de voorbereidingen voor het jubileum gestart. Zo introduceert De Hollandsche molen na de zomer een nieuwe huisstijl, ontworpen om een veel groter publiek te kunnen bereiken. Dat betekent onder andere een andere vormgeving van onze website en het blad Molens.
Zeker voor het blad willen we ons bereik uitbreiden door het blad ook beschikbaar te stellen voor al die leden en donateurs van andere molenorganisaties. Ook wordt een samenwerking met de Nieuwe Molenwereld onderzocht.

De website zal ook vernieuwd worden. Bovendien gaan we aan 'de achterkant' de samenwerking met de molendatabase.nl en de verdwenen molens-database.org aan. Deze databases worden samen met ons eigen molenbestand samengevoegd tot één database die centraal de gegevens over molens publiektoegankelijk maakt. Tevens wordt een link gelegd met allemolens.nl.
Ook wordt dit jaar gewerkt aan het jubileum boek en een jubileum scheurkalender. Beiden zijn in het begin van het jubileum jaar gereed. Nico's molentoer, de toer waarbij voorzitter Nico Papineau Salm tot doel heeft voor onze verjaardag 100 molens te bezoeken, is inmiddels weer opgestart. In 2022 vinden zijn 50ste en 75ste bezoek plaats waar we uiteraard extra aandacht voor vragen. Als laatste noemen we het Iconen project, de interviews met mensen die van groot belang zijn (geweest) voor het molenbehoud, welke te lezen of beluisteren zijn via onze website.
De Nieuwe Stokhuyzen, het basiswerk voor vele molenliefhebbers, is uitverkocht. We willen het boek inhoudelijk en qua vormgeving opgefrist en – onder een nieuwe titel – opnieuw uitgeven. De Hollandsche Molen acht het boek onmisbaar voor iedereen die meer van molens wil weten. Voor de nodige publiciteit haken we aan bij het jubileum van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, welke we uiteraard ook zoveel mogelijk ondersteunen.
De Hollandsche Molen wil de kennis over molens meer toegankelijk maken. We werken hierbij samen met de Stichting Molendocumentatie (SMD), zij heeft als voornaamste taak het in goede, geordende en toegankelijk staat beheren en bewaren van de archieven, verzamelingen en collecties van De Hollandsche Molen. Naast een fysiek archief is hiertoe de website allemolens.nl gemaakt. Ook voor onze eigen kennisontwikkeling is het archief van belang en creëren we een visie en infrastructuur zodat wij zelf en het molenveld hier beter gebruik van kunnen maken.
Samen met de SMD werken we aan een lange termijn visie op de toekomst van de molen documentatie en archiefvorming (oa de wijze waarop we periodiek ons archief overdragen aan de SMD maar ook de fysieke toegankelijkheid van archiefstukken tov het digitaliseren).
De Hollandsche Molen blijft zich inzetten voor het internationale werkveld. We bouwen aan een wereldwijd netwerk en een kennisplatform met diverse informatie over het ambacht van molenaar. Komend jaar zullen we geen Molenvrienden werven in ons internationale netwerk maar in de toekomst biedt dit zeker grote mogelijkheden.
Ons andere internationale project is de Via Molina. Door de publicatie van molenroutes wil De Hollandsche Molen samen met haar partners een Europees publiek bereiken en verleiden tot molenbezoek. Tevens willen de partners (Duitsland, Denemarken en binnenkort België, Frankrijk, Oostenrijk en meer) kennis uitwisselen.

2.Belangenbehartiging

De samenleving staat voor grote uitdagingen. De woningnood en de maatregelen tegen de klimaatverandering leggen een grote druk op de ruimte en daarmee op de omgeving van molens. De tegenstellingen lijken steeds groter te worden en het belang van het cultureel erfgoed, zowel intrinsiek als de bijdrage aan een mooiere en rijkere omgeving moeten iedere keer verdedigd worden.
De wereldwijde corona epidemie laat ook sporen achter. Mogelijk zijn vrijwilligers afgehaakt in de laatste anderhalf jaar, toerisme is ingezakt, zeker vanuit het buitenland. De vraag is wanneer het herstel van dat laatste zal plaats vinden. Overigens zijn er ook positieve effecten, een deel van de mensen hebben de ambachtelijke korenmolens (opnieuw) ontdekt en bakken hun eigen brood. Intussen stijgen de prijzen van bouwmaterialen en zijn goede vaklui schaars. Subsidieregelingen en procedures in de ruimtelijke ordening lijken iedere keer complexer te worden, zodat je je af gaat vragen of het nog wel leuk is om je als vrijwilliger op deze manier in te zetten.
Wat betekenen al deze ontwikkelingen voor De Hollandsche Molen? Welke rol moeten we pakken om leidend te blijven ten behoeve van een kwalitatieve goede instandhouding van molens en om aanjager te zijn van stappen die we als molenveld (en erfgoedveld) kunnen zetten? Hoe blijven we zorgen voor een sterk en interactief molennetwerk? Deze vragen stellen we onszelf en willen we samen met onze achterban en stakeholders beantwoorden.
De Hollandsche Molen wil naast kennisontwikkeling een loket zijn voor het molenveld waar men terecht kan met alle vragen, zowel inhoudelijk als financieel. Voor het eerste willen we met kundige medewerkers het molenveld faciliteren, het Molenfonds is het platform voor de financiële ondersteuning. Samen vormt dit de loket rol die we graag willen vervullen.
Om met name de activiteiten op het gebied van Belangenbehartiging te beoordelen, gaat De Hollandsche Molen jaarlijks een klant tevredenheidsonderzoek houden onder de stakeholders, met name de moleneigenaren. Het is de bedoeling dit jaarlijks te herhalen. Verder heeft de vereniging in 2021 een beleid geformuleerd op het gebied van duurzaamheid. Hier wordt ook aandacht aan gegeven in het werk maar er is geen apart project op geformuleerd. Dit geldt ook voor de aandacht voor monumentale waarden en het willen zijn van een netwerkorganisatie. Dit is vervlochten in het lopende werk.
Allereerst zetten we in op onze lobby activiteiten. Aandacht voor molens bij (landelijke) beslissers is belangrijk zodat subsidies en regelgeving zo gunstig mogelijk zijn. Zo zetten we in op een verhoging van het plafond van de SIM voor molens van 60k naar 70k en willen we een nieuw budget voor het Molenfonds Groot Onderhoud. Verder houden we ons bezig met het voortzetten van 'Erfgoed telt', een groter budget voor de SIM en stimuleringsbeleid voor meer erfgoed vrijwilligers.
Specifiek doen we onderzoek naar roeden breuken om meer inzicht te krijgen in de oorzaken en om suggesties voor maatregelen te doen. Begin 2022 presenteren we het onderzoek bij belanghebbenden en hebben we inzicht hoeveel roeden er mogelijk vervangen moeten worden de komende jaren.
Ook starten we een onderzoek naar de samenstelling van de collectie molens in Nederland. Dit willen we beter en diepgaander in kaart brengen, als uitgangspunt van toekomstig beleid. Denk bijvoorbeeld aan aanvullingen met betrekking tot molenerven, gemechaniseerde aandrijfmechanismes, molen bijgebouwen, complexen, immateriële waarden, monumentale waarden, etc. Het onderzoek zal met het molenveld worden besproken zodat De Hollandsche Molen de consequenties voor het beleid kan bepalen en hier activiteiten op zal formuleren. Het project draagt bij aan de rol van De Hollandsche Molen als kenniscentrum. De gekoppelde informatie is uniek. De resultaten van dit onderzoek geven een goede basis voor beleidsbeïnvloeding in ons jubileumjaar.
De Werkgroep Veiligheid werkt in opdracht van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde, het Gild Fryske Mounders en De Hollandsche Molen aan het vergroten van de veiligheid op en rond molens. In 2022 wil de werkgroep de RI&E digitaliseren om het gebruik nog makkelijker te maken.
De Hollandsche Molen stimuleert een actief provinciaal netwerk, waarin adviseurs en consulenten het adviseurschap regionaal invullen. In steeds meer provincies heeft dit vorm gekregen. Het is een belangrijke stimulans om de provinciale belangenbehartiging te versterken. De Hollandsche Molen wil stimuleren dat in provincies waar nu geen consulent is, een vorm van consulentschap wordt opgezet en dat bestaande consulenten een duurzaam karakter krijgen. Tevens wil De Hollandsche Molen met de consulenten een netwerk creëren om kennis uit te wisselen.

De Molencontactdag is een jaarlijkse bijeenkomst voor kaderleden van De Hollandsche Molen. Deelname is meestal door stichtingen die eigenaar zijn van een of meerdere molens. Om het doel van de Molencontactdag meer tot uiting te brengen, willen we een andere opzet. Dit kan variëren van digitale bijeenkomsten, meer provinciaal georganiseerde bijeenkomsten waarbij de molen consulenten een grotere rol krijgen, thematische georganiseerde dagen, expertmeetings, werkbezoeken met 'een kijkje in de keuken bij …' en nog vele andere ideeën met een meer interactieve en participatieve opzet om kennis te delen en verspreiden.
De Molenadviesraad is een statutair vastgelegd adviesorgaan van de vereniging. De leden komen twee maal per jaar samen en kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven over het beleid. Het is bij uitstek het forum om de lobby activiteiten af te stemmen, de behoeftes van het molenveld te kennen en ons werk hierop af te stemmen.
De examencommissie van De Hollandsche Molen neemt de examens af van de vrijwillige molenaars die hun opleiding bij Het Gilde van Vrijwillige Molenaars hebben gevolgd. De examencommissie wordt vanuit het landelijk bureau administratief ondersteund. Het Gilde van Vrijwillige Molenaars werkt aan een evaluatie van de opleiding. De Hollandsche Molen evalueert de wijze van examinering. Beiden kunnen leiden tot aanpassingen. Dit heeft geleid tot de mogelijkheid 4 maal per jaar examen te doen. Bij ideeën voor wijzigingen in de opleiding tot molenaar blijft De Hollandsche Molen nauw betrokken.

3.Advies

De Hollandsche Molen staat al sinds haar oprichting moleneigenaren en molenaars bij om molens in stand te houden. Hiertoe geven we advies op diverse vlakken. Dit zetten we uiteraard voort en zorgen we dat we aansluiten bij de behoeften in het veld of bereiden we het molenveld voor op de uitdagingen van de toekomst.

De Hollandsche Molen is een kennisinstituut op het gebied van landelijk beleid inzake molens (instandhouding, veiligheid, etc.). Over dit beleid wordt structureel gecommuniceerd met belanghebbenden. We willen bekend staan als hét loket om aan te kloppen voor het behoud van molen en ambacht. Daarnaast wordt de vereniging op dagelijkse basis gevraagd voor advies over instandhoudingsvraagstukken of om informatie uit te wisselen. Ook wordt de vereniging soms gevraagd te bemiddelen tussen partijen. De Hollandsche Molen is beschikbaar voor één op één advies, daar waar dit advies niet bij anderen verkrijgbaar is of weet eigenaren door te verwijzen.
Indicatoren voor succes:
De inrichting van de omgeving van molens krijgt kwantitatief en kwalitatief als gevolg van de nieuwe Omgevingswet een sterker accent. De Hollandsche Molen werkt toe naar een integrale benadering met zowel defensieve als offensieve activiteiten. Ook werken we aan een sterk netwerk en communicatie om alle molenaars en eigenaren bewust te maken van hun mogelijke rol hierbij.
Met name bij ons biotoopwerk bouwen we onze rol als onafhankelijke adviseur af en dragen we deze over aan een andere partij die de molenbelangen in het oog heeft. Hiertoe maken we een format waar een goed objectief molenadvies aan moet voldoen. Zo kunnen we ons veel meer richten op onze rol als belangenbehartiger. Deze rol wil De Hollandsche Molen meer uitdragen en hier zichtbaarder op zijn, zowel binnen het molenveld, bij de stakeholders en in de media.

Als laatste willen we een onderzoek starten naar een herziening van de biotoopformule. De Hollandsche Molen vindt dat het na bijna 40 jaar tijd is voor een actualisatie van haar molenbiotoopformule. De onderzoeksvragen betreffen:

- Hoe bereken je op een zo betrouwbaar mogelijke wijze de toetreding van wind bij een molen en wat is dan de relatie met het vermogen?
- Hoe bereken je op een zo betrouwbaar mogelijke wijze de invloed van obstakels in de nabijheid van een molen en op welke wijze is dit het beste te reguleren.

Een herziene en algemeen geaccepteerde biotoopformule maakt het eenduidig beoordelen van plannen mogelijk en voorkomt dat er “geshopt” wordt tussen verschillende methodes met als doel de meest gunstige voor planvorming in te zetten. Komend jaar richten we ons op het projectplan en financiering om een start te kunnen maken. Over twee jaar is de nieuwe biotoopformule gereed en besproken met stakeholders.
Indicatoren voor succes:
De Omgevingswet betekent een nieuwe werkwijze om op te komen voor de belangen van de molen in de ruimtelijke ordening. De Hollandsche Molen wil moleneigenaren hier op voorbereiden en zal moleneigenaren informeren op diverse manieren. De omgevingswet bepaalt dat rekening gehouden moet worden met de aanwezigheid van cultuurhistorisch erfgoed. Er wordt verwezen naar de molenbiotoop: “het voorkomen van aantasting van de omgeving van molens” en daarbij is expliciet de windvang van molens genoemd. De consequentie van deze regel is dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet alle Omgevingsplannen voorzien moeten zijn van regels met betrekking tot de omgeving van (rijksmonumentale) molens: de molenbiotoop. Hoe dit gedaan wordt en in welke mate aantasting toelaatbaar is, staat open ter discussie. Dat zal in de praktijk gerealiseerd moeten worden door het molenveld.

De bepalingen in de Omgevingswet over de molenbiotoop zijn het resultaat van lobby van FIM en De Hollandsche Molen. Deze landelijke lobby wordt voortgezet met o.a. een pleidooi voor adviesplicht van de RCE bij planvorming in de directe omgeving van molens (zie 1.2). Belangrijk is verder dat het belang van de molenbiotoop bij het opstellen van omgevingsplannen nadrukkelijk naar voren wordt gebracht. We zoeken met deze activiteit de samenwerking met andere erfgoed organisaties en landschapsorganisaties.

4.Molenfonds

De Hollandsche Molen zet zich samen met het molenveld in voor een volledige financiële en duurzame dekking voor het in stand houden van molens. Hiervoor is het Molenfonds opgezet. We werven bij particulieren, bedrijven, fondsen en overheden om de noodzakelijke activiteiten te financieren en gezamenlijk verantwoordelijk te zijn om de molens in stand te houden. Naast bijdragen uit de diverse fondsen maakt het Molenfonds ook crowdfundprojecten mogelijk.

Het Molenfonds bestaat uit:

- Restauratie en Groot Onderhoud Fonds
- Educatiefonds
- Jongerenfonds
- Crowdfundplatform

Een aantal andere fondsen zijn ook onderdeel van het Molenfonds maar hier kunnen geen aanvragen voor gedaan worden. Over toekenningen beslist De Hollandsche Molen zelf.

5.Eigen molens

De Hollandsche Molen heeft zeven molens in haar bezit die verspreid over het land staan.

- De Roos, Delft
- Zuidpolder, Edam
- Braakmolen, Goor
- De Jager, Oud Vossemeer
- De Speelman, Overschie
- Nooit Gedacht, Warnsveld
- Rijn en Lek, Wijk bij Duurstede

Het spreekt vanzelf dat de vereniging deze molens in goede staat wil houden. Voor iedere molen is een SIM-traject (2019-2024) lopende welke in 2021 zal worden gecontinueerd. Naast de SIM zijn er ook meer lokale en gemeentelijke bijdragen waarmee een sober doch doelmatig onderhoud wordt gefinancierd. Uiteraard heeft de vereniging ook jaarlijks een eigen aandeel in de kosten, ook in het beheer van de molens door de adviseur molens van de vereniging voor wie dit één van de taken is.

Bij de molen in Delft wordt het bijbehorende woonhuis gerenoveerd zodat dit na een bestemmingswijziging kan worden verhuurd om groepen te ontvangen. Bij onze molen in Edam wordt het erf verbeterd middels de vervanging van de beschoeiing en het plaatsen van een schuur. Voor onze molen in Goor hopen we een restauratie te kunnen starten.

Verder is er bij alle molens regelmatig contact met de mensen op de molen zodat we op de hoogte zijn van het reilen en zeilen op onze molens, in de molenwinkels, de vrijwilligers, veiligheid, e.d. Ook worden de molens eens per jaar bezocht door De Hollandsche Molen.

De Hollandsche Molen zet dit jaar weer stappen in het verzelfstandigen van een aantal eigen molens. Daar waar passend willen we een molen overdragen aan een organisatie die minstens net zo goed voor de molens zorgt als wijzelf.

6.Organisatie

Ook op organisatorisch vlak zijn er diverse plannen. Zo verwacht het bestuur enkele wijzigingen toe te passen in de governance structuur. Het bestuur wil meer haar toezichthoudende rol kunnen vervullen. In 2022 zal hier uitvoering aan gegeven worden. In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen om de administratie volgens een projecten administratie op te zetten. We denken zo de rapportage aan directie en bestuur naar een hoger plan te tillen, hetgeen belangrijk is voor de toezichthoudende taak. Het projectmatig werken is echter nog nieuw en zal in 2022 de nodige aandacht vragen.
De Algemene Ledenvergadering is hét moment om samen met de leden de successen van De Hollandsche Molen te vieren en de lijnen voor de toekomst uit te zetten. We hopen in 2022 weer op een fysieke bijeenkomst. Tevens zal dit jaar het middagdeel in het teken staan van het afscheid van de voormalig directeur Leo Endedijk.
De Hollandsche Molen vormt samen met de stichting FAOM één groep, beide jaarrekeningen worden geconsolideerd gepresenteerd. Het bestuur van de Stichting FAOM heeft besloten de stichting op te heffen en haar vermogen over te hevelen naar De Hollandsche Molen omdat er een grote bestuurlijke overlap bestaat en de stichting geen toevoeging heeft.

J. Begroting 2022

Dit is de begroting 2022. De huidige weergave sluit aan bij die van vorige jaren. Vanaf volgend jaar zal het mogelijk zijn op project niveau een begroting (en realisatie) te kunnen presenteren. Uiteraard blijft een weergave welke aansluit bij de richtlijn 650 ook beschikbaar.

In de begroting zijn een aantal ambities opgenomen. Zo zetten we in op een toename van het aantal leden, donateurs en nalatenschappen. Ook zullen bedrijven benaderd worden. Met ons jubileum in aantocht denken we een interessant aanbod te kunnen doen voor de samenwerking. Ook zal de webwinkel een stap voorwaarts maken. De nieuwe profilering, welke in 2022 zal worden ingevoerd, geeft De Hollandsche Molen veel mogelijkheden zich te presenteren aan de samenleving.

Het jaar 2022 laat een tekort zien van -126k. We zien dit jaar als een voorbereiding op ons jubileum en willen de kosten die we hiervoor maken uit onze algemene middelen halen. De jaren daarna willen we in balans zijn.

Begroting 2022 Samengevoegd

	BATEN	Begroting 2022	Begroting 2021
11	Baten van Particulieren	666.824	514.804
12	Baten van Bedrijven	61.397	25.068
13	Baten van Loterijorganisaties	772.500	730.000
14	Baten van Overheden	479.902	816.538
15	Baten van Andere Organisaties	558.596	320.022
	Som van de geworven baten	**2.539.219**	**2.406.432**
16	Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	89.855	65.724
	Som der baten	**2.629.074**	**2.472.156**

	LASTEN	Begroting 2022	Begroting 2021
	Besteed aan doelstellingen		
21	Draagvlakverbreding	850.969	703.078
22	Belangenbehartiging	378.755	213.860
23	Advisering	77.454	109.373
24	Fondsen t.b.v. derden	895.041	1.193.148
25	Eigen molens	323.099	189.014
		2.525.318	**2.408.473**
26	**Werving baten**	**119.035**	**118.833**
27	**Beheer en administratie**	**159.841**	**159.300**
	Som der lasten	**2.804.194**	**2.686.606**
	Saldo voor financiële baten en lasten	**175.120-**	**214.450-**
30	**Saldo financiële baten en lasten**	**48.896**	**56.417**
	Saldo van baten en lasten	**126.224-**	**158.033-**
	Resultaatsbestemming		
	Mutatie bestemmingsfondsen	49.605-	699
	Mutatie bestemmingsreserves	81.500-	117.194-
	Mutatie Continuïteitsreserve	4.944-	55.995
	Mutatie Reserve financiering activa	38.196-	36.767-
	Mutatie Reserve doelbesteding	48.022	60.765-
	Saldo resultaatsbestemming	**126.224-**	**158.033-**

dubois + co
REGISTERACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van De Hollandsche Molen Vereniging tot behoud van Molens in Nederland te Amsterdam.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de samengevoegde jaarrekening 2021 van De Hollandsche Molen Vereniging tot behoud van Molens in Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van De Hollandsche Molen Vereniging tot behoud van Molens in Nederland per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de samengevoegde balans per 31 december 2021;
2. de samengevoegde staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van De Hollandsche Molen Vereniging tot behoud van Molens in Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 8 juli 2022

Dubois & Co. Registeraccountants

ValidSigned door M. Belkadi RA
op 08-07-2022

M. Belkadi RA